

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Viivi Rinta-Erkkilä

Lasten kokemuksia positiivisesta pedagogiikasta Kurikan varhaiskasvatuksen hankkeessa

Opinnäytetyö

Syksy 2021

SeAMK sosiaali- ja terveysala

Sosionomi (AMK)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAMK Sosiaali- ja terveystieteiden tiedekunta

Tutkinto-ohjelma: Sosionomi (AMK)

Tekijä: Viivi Rinta-Erkkilä

Työn nimi: Lasten kokemuksia positiivisesta pedagogiikasta Kurikan varhaiskasvatuksen hankkeessa

Ohjaaja: Mirva Siltakorpi, lehtori

Vuosi: 2021

Sivumäärä: 53

Liitteiden lukumäärä: 2

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia positiivisen pedagogiikan hyötyjä lasten näkökulmasta varhaiskasvatuksessa. Kurikan kaupungilla on hanke, jonka avulla pyritään jalkauttamaan positiivista pedagogiikkaa pysyväksi kasvatussuuntaukseksi. Tutkimus on toteutettu hankkeessa mukana olleiden kahden päiväkodin lasten näkökulmasta. Opinnäytetyö tuo tutkittua tietoa lasten kokemuksesta positiivisesta pedagogiikasta varhaiskasvatuksessa.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat seuraavat: 1. Mitkä asiat tuottavat lapselle myönteisiä tunteita ja sitoutumista päiväkodin arjessa? 2. Millaisia vuorovaikutussuhteita lapsella on päiväkodin arjessa? 3. Miten lapsi arvioi omaa merkityksellisyyttään ja suoriutumistaan päiväkodin arjessa?

Opinnäytetyön teoriaosuudet muodostuvat varhaiskasvatuksen ja positiivisen psykologian osuuksista, joita on tarkasteltu positiivisen pedagogiikan näkökulmasta. Opinnäytetyö on toteutettu laadullisena tutkimuksena haastatteleamalla kaupungin kahden hankkeessa mukana olevan päiväkotiryhmän 16:tta lasta pienryhmissä. Aineistoa käsiteltiin ryhmittelemällä vastaukset PERMA-teorian viiden elementin mukaisesti ja tarkastelemalla niiden yhteyttä teoriaan.

Tutkimustuloksista kävi ilmi, että tunnetaitojen opettaminen on tärkeää jo varhaiskasvatuksesta lähtien. Myönteisten tunteiden avulla lapsi oppii, on hyvinvoiva ja viihtyy. Varhaiskasvatuksen tulee sisältää pedagogista toimintaa, jossa tuetaan jokaisen lapsen vahvuuksia. Myönteisestä ilmapiiristä vastaa aina aikuinen, lasta ohjaten, palautetta antaen ja innostaen. Aikuiset toimivat peilinä lapsille vuorovaikutuksessa ja oppimisessa, jolloin aikuisen on oltava aidon innostunut, sitoutunut ja läsnä toiminnassa.

Asiasanat: Varhaiskasvatus, Positiivinen psykologia, Positiivinen pedagogiikka, PERMA-teoria

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Degree programme in Social Services

Specialisation:

Author: Viivi Rinta-Erkkilä

Title of thesis: Childrens experience of positive pedagogy in early childhood education of Kurikka

Supervisor: Mirva Siltakorpi, Senior Lecturer

Year: 2021

Number of pages: 53

Number of appendices: 2

The purpose of this thesis is to study the benefits of positive pedagogy from the perspective of children's early childhood education. The city of Kurikka has a project that aims to implement positive pedagogy as a permanent education trend. This research includes the children of two kindergartens involved in the project. The thesis brings research information about children's experience of positive pedagogy in early childhood education.

The research questions of the thesis are 1. What things produce positive emotions and commitment for the children in the daily life of the kindergarten? 2. What kind of interactions do the children have in the daily life of the kindergarten? 3. How do the children assess their own relevance and performance in the daily life of the kindergarten?

The theoretical parts of the thesis consist of early childhood education and positive psychology, which are examined from the perspective of positive pedagogy. The thesis was done as a qualitative study by interviewing 16 children in small groups from two city kindergarten groups involved in the project. The data was processed by grouping the answers according to the five elements of PERMA theory and examining their connection to the theory.

The research results showed that teaching emotional skills is important from an early age. With the help of positive emotions, children learn, do well and enjoy. Early childhood education should focus on pedagogical activities that support the strengths of each child. An adult is always responsible for the positive atmosphere, guiding the children, giving feedback, and inspiring them. Adults act as a mirror for children to interact and learn, in which case the adult must be genuinely enthusiastic, committed, and present in the activity. Children must be involved in the planning of early childhood education.

¹ Keywords: early hildhood education, positive psychology, positive pedagogy, PERMA Theory

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	1
Thesis abstract	2
SISÄLTÖ	3
1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE.....	7
3 VARHAISKASVATUS.....	10
3.1 Varhaiskasvatus lapsen etu huomioiden	10
3.2 Varhaiskasvatuksen pedagogiikka	12
4 POSITIIVINEN PSYKOLOGIA VARHAISKASVATUKSESSA	14
4.1 Positiivisen psykologian tausta.....	14
4.2 Positiivisen pedagogiikan tausta positiivisessa psykologiassa	15
4.3 Positiivisen pedagogiikan perusajatukset	16
4.4 Positiivinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa	18
4.5 PERMA- teoria	19
4.6 Luontevahvuusfilosofia.....	21
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	25
5.1 Laadullinen tutkimus.....	25
5.2 Teemahaastattelu	26
5.3 Piirtäminen	28
5.4 Etiikka	29
5.5 Analysointi.....	30
6 TULOKSET	32
6.1 Myönteiset tunteet (positive emotions)	32
6.2 Sitoutuminen (engagement)	34
6.3 Ihmissuhteet (relationships).....	35
6.4 Merkityksellisyys (meaning).....	37

6.5 Saavuttaminen (accomplishment)	39
6.6 Piirtäminen	41
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	43
LÄHTEET	48
LIITTEET	52
Liite 1. Teemahaastattelurunko	53
Liite 2. Kirjallinen suostumuslomake vanhemmilta	1

1 JOHDANTO

Yhteiskunnan muuttuessa, myös kasvatuksen tavoitteet muuttuvat, ja tällä tarkoitetaan, ettemme voi kasvattaa lapsia kuten meidät on kasvatettu. Kasvatuksessa tulee huomioida enemmän muuttuvat työelämän vaatimukset ja vuorovaikutus- ja tunnetaidot. Käskytyks ei kasvata ketään, ja kasvatusta koostuukin monesta asiasta, mm. rakkaudesta, turvallisuudesta, tunnetaidoista ja sosiaalisista taidoista. (Troger 2020b.) Suomalainen varhaiskasvatusta, pedagogiset käytännöt, tutkimus ja johtaminen ovat aiheita, jotka ovat herättäneet suurta kiinnostusta maailmalla. Opetushallitus yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön, Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien, Helsingin yliopiston, Lastentarhanopettajaliiton sekä Lastensuojelun keskusliiton kanssa suunnittelivat vuodelle 2020 kansainvälisen varhaiskasvatusta konferenssia, joka kuitenkin jouduttiin perumaan Covid-19-pandemian vuoksi. Kun konferenssi voidaan järjestää, se avaa näkökulmia suomalaisesta osaamisesta varhaiskasvatukseen liittyvästä osaamisesta ja sen kehittämisestä myös maailmalle. (Opetushallitus 2019.)

Opinnäytetyö on toteutettu yhteistyössä Kurikan kaupungin varhaiskasvatusta kanssa, olen toiminut siellä lastenhoitajana koko työurani ajan. Kurikassa on koulutettu varhaiskasvatusta henkilöstöä laajasti positiivisen pedagogiikan menetelmään, ja lisäksi Kurikan varhaiskasvatusta on käynnissä yli vuoden mittainen positiivisen pedagogiikan hanke, jossa on mukana neljä pilottipäiväkotiä eri puolilta Kurikkaa. Hankkeessa työskentelee varhaiskasvatusta opettaja sekä kaksi varhaiskasvatusta lastenhoitajaa. Hankkeen avulla positiivista pedagogiikkaa on tarkoitus juurruttaa pysyväksi kasvatusta menetelmäksi koko Kurikan varhaiskasvatusta. (Koskenvalta 2020.) Opinnäytetyö pyrkii tuomaan esiin lasten näkemyksiä ja kokemuksia positiivisesta pedagogiikasta varhaiskasvatusta. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada lapsia haastatteleamalla esiin selkeitä teemoja positiivisen pedagogiikan kokemuksista, sekä pystyä hyödyntämään opinnäytetyössä saatuja tuloksia varhaiskasvatusta positiivisen pedagogiikan edelleen kehittämisessä.

Varhaiskasvatusta laki määrittää, että varhaiskasvatusta tavoitteita ovat esimerkiksi lapsen kokonaisvaltainen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistäminen, oppimisen edellytysten tukeminen, myönteisten oppimiskokemusten mahdollistaminen, turvallisen varhaiskasvatusta ympäristön tarjoaminen, lasta kunnioittavan toimintatavan turvaaminen,

lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen sekä lapsen osallisuuden varmistaminen (Leskisenoja 2019, 39).

Laadukas varhaiskasvatus hyödyttää lasta pitkäkestoisesti ja tuo yhteiskunnalle suurta säästöä (Leskinen 2019). On tärkeää ymmärtää varhaiskasvatuksen muodostumisprosessi ja se, että varhaiskasvatus on kokonaisuus, johon kuuluu vahvasti kasvatus, opetus ja hoito (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 22). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet tulevat varhaiskasvatuslaista (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 7).

Teoriaosuudessa määrittelen positiivisen psykologian käsitteen. On tärkeää ymmärtää, että positiivinen psykologia on tieteenala (Ojanen 2014, 10). Positiivinen pedagogiikka on pedagoginen suuntaus ja se perustuu käsitykseen lapsesta aktiivisena toimijana ja merkityksen rakentajana (Kumpulainen ym. 2014, 224). Opinnäytetyössä keskitytään positiiviseen pedagogiikkaan, ja sen määrittely osana positiivisen psykologian kokonaisuutta on tärkeää. Lisäksi teoriaosuudessa avataan PERMA-teoria, jota sovelletaan tutkimuksen tulosten arvioinnissa. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset on muodostettu PERMA-teoriaa mukaillen.

Opinnäytetyön tutkimuksen toteutuksessa käsitellään laadullisen tutkimuksen määritelmää sekä käytettyjä tutkimusmenetelmiä. Lisäksi arvioidaan tutkimuksen eettisyyttä ja tutkimustulosten analysointia. Tutkimustuloksia avataan teoriasidonnaisesti PERMA-teoriaa soveltaen. Tulokset luokitellaan viittä PERMA-teorian teemaa mukaillen: myönteisten tunteiden (positive emotions), sitoutumisen (engagement), ihmissuhteiden (relationships), merkityksellisyyden (meaning) ja saavuttamisen (accomplishment) näkökulmasta. Johtopäätöksissä arvioidaan opinnäytetyön onnistuminen ja käydään läpi tutkimustulokset.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE

Opinnäytetyö on toteutettu laadullisena tutkimuksena yhteistyössä Kurikan kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa. Lapsilta saatu tieto on merkityksellistä varhaiskasvatuksen kehittämisen ja arvioinnin näkökulmasta. Opinnäytetyö pyrkii tuomaan esiin lasten näkemyksiä ja kokemuksia positiivisesta pedagogiikasta varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön tavoitteena on saada varhaiskasvatuksessa olevia lapsia haastatteleamalla nostettua selkeitä teemoja positiivisen pedagogiikan kokemuksista, että tuloksia pystytään hyödyntämään varhaiskasvatuksen positiivisen pedagogiikan edelleen kehittämisessä. Tutkimusosio toteutettiin Kurikan kahdessa positiivisen pedagogiikan hankkeessa mukana olleessa päiväkodissa pienryhmä- ja parihaastatteluina haastatellen yhteensä 16:tta 4–5-vuotiasta lasta. Haastattelut suoritettiin keväällä 2021 puolen tunnin mittaisina keskusteluina niin, että 16 lasta jaettiin 2–4 hengen pienryhmiin. Lisäksi haastatelluille lapsille toteutettiin viikon kuluttua haastattelusta samoilla pienryhmillä tapaaminen, jossa haastattelua tukevana toimintona haluttiin piirtämällä visualisoida haastattelussa käytyjä keskusteluja.

Opinnäytetyö toteutettiin teoriasidonnaisena tutkimuksena. Haastattelutilanteissa mukana oli PERMA-teorian pohjalta laatimani teemahaastattelurunko, jonka avulla etenin viittä PERMA-teorian teemaa mukailen: myönteisten tunteiden (positive emotions), sitoutumisen (engagement), ihmissuhteiden (relationships), merkityksellisyyden (meaning) ja saavuttamisen (accomplishment) näkökulmasta. Tutkimuskysymykset oli rakennettu PERMA-teorian pohjalta. Tulosten analysointia sujuvoittaakseni pyrin opinnäytetyössäni ymmärtämään lasten kokemuksia teorian avulla.

Opinnäytetyö pyrkii vastaamaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Mitkä asiat tuottavat lapselle myönteisiä tunteita ja sitoutumista päiväkodin arjessa?
2. Millaisia vuorovaikutussuhteita lapsella on päiväkodin arjessa?
3. Miten lapsi arvioi omaa merkityksellisyyttään ja suoriutumistaan päiväkodin arjessa?

Kurikassa varhaiskasvatuksen henkilöstöä on koulutettu positiivisen pedagogiikan menetelmillä, minkä lisäksi Kurikassa on käynnissä vuoden mittainen positiivisen

pedagogiikan hanke, jossa on mukana neljä päiväkotia. Hankkeen avulla pyritään jalkauttamaan positiivisen pedagogiikan toimintamalli pysyväksi kasvatussuuntaukseksi koko Kurikan varhaiskasvatukseen. Hanke on alkanut syyskuussa 2020 ja päättyy vuoden 2021 lopussa. Hankkeessa työskentelee varhaiskasvatuksen opettaja sekä kaksi lastenhoitajaa. Heille on nimetty omat pilottipäiväkodit, joissa he työskentelevät muun varhaiskasvatushenkilöstön lisäksi mallintaen ja yhteistyössä päiväkodin henkilökunnan kanssa positiiviseen pedagogiikkaan painottuen. (Koskenvalta 2020.) Tutkittava ilmiö oli varsin ajankohtainen, ja opinnäytetyöstä saadut kokemukset voidaan hyödyntää hankkeessa sekä koko Kurikan varhaiskasvatuksessa välittömästi.

Opinnäytetyö antaa vastaukset puhtaasti lasten kokemuksista positiivisesta pedagogiikasta varhaiskasvatuksessa, jota on tutkittu melko vähän. Positiivinen pedagogiikka ja positiivinen psykologia ovat laajoja kokonaisuuksia, joista löytyy paljon tietoa, pääsääntöisesti kuitenkin keskittyen kouluikäisiin lapsiin. Opinnäytetyön teoriaosuus on rakennettu käsitellen alkuun varhaiskasvatuksen teoriaosuutta. Positiivinen pedagogiikka on pedagoginen suuntaus ja se perustuu käsitykseen lapsesta aktiivisena toimijana ja merkityksen rakentajana (Kumpulainen ym. 2014, 224).

Olen perehtynyt oman tutkimukseni kannalta olennaisiin aikaisemmin tehtyihin tutkimuksiin. Opetushallitus jakaa valtionavustuksia varhaiskasvatuksen oppimisympäristön kehittämiseen, ja kun keskityin opinnäytetyössä hyvinvoinnin ja tunnetaitojen hankkeisiin, löysin viisi hanketta tästä kategoriasta, ja yksi niistä käsitteli positiivista pedagogiikkaa (Opetushallitus 2021). NÄKYVÄKSI-hanke 2019–2021 -hanke on kymmenen kunnan Päijät-Hämeen seudullinen hanke, jonka avulla henkilöstön ja lasten välistä vuorovaikutusta pyritään lisäämään. Hankkeessa etsitään uudenlaisia tapoja vahvistaa lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia tukevia oppimisympäristöjä. Hankkeessa keskityttiin vuosina 2020–2021 hyvinvointia tukevaan positiivisen pedagogiikan kokeiluun ryhmissä. (Hyvinvointia edistävät oppimisympäristöt NÄKYVÄKSI 2019-2021, [viitattu 2.11.2021]). Kehittämistyön lopputuloksena syntyi henkilöstölle videointiin pohjautuva työtapo. Henkilöstö videoi omia kohtaamisiaan lasten kanssa ja videot analysoitiin vahvuuspohjaisesti. Henkilöstö sai palautetta omasta toiminnastaan, toiminnasta pyrittiin nostamaan onnistumisia jokaiselta. Videoinnissa mukana olleet kokivat videoinnin toimivaksi työtavaksi oppia tilanteista, ja he olivat kiitollisia, että videoita analysoitiin vahvuuksia nostaen positiivisesti. (Videoinnin avulla hyvinvointia edistävää vuorovaikutusta

NÄKYVÄKSI.) Vaikka hankkeessa keskityttiin henkilöstön hyvinvointiin ja heidän kehittymiseensä, keinot olivat samankaltaisia. Hyvinvointia käsiteltiin positiivisen pedagogiikan avulla, ja henkilöstön omaa työtä arvioitiin heidän vahvuuksiensa kautta. Uskon, että henkilöstön hyvinvointi lisää myös lasten hyvinvointia, ja pyrkimyksemme ovat samankaltaiset. Lisäksi olen tutustunut Iina-Maria Kareisen (2020, 54) opinnäytetyöhön *Onnellinen lapsi*, jossa hän käsittelee asioita, jotka tekevät lapsista onnellisia varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön loppupohdinnassa hän nostaa uutena tarpeellisenä tutkimuskohteena lapsen näkökulman tutkimista iloa ja riemua tuottavista asioista, ja se on siis oman opinnäytetyöni tutkimuskohteena.

3 VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatuksen suosio on nousussa, sillä on ymmärretty, että laadukas varhaiskasvatus hyödyttää lasta pitkäkestoisesti ja tuo yhteiskunnalle suurta säästöä. Varhaiskasvatusvuosina luodaan lapselle perusta hyvinvoinnille, tasa-arvoiselle kehitykselle, motivaatiolle sekä oppimisen ilolle. (Leskisenoja 2019.)

Varhaiskasvatus muodostuu henkilöstön, lasten ja ympäristön vuorovaikutuksesta, jossa kokonaisuuden muodostavat kasvatus, opetus ja hoito. Kokonaisuutta voidaan käsitellä erikseen, mutta käytännössä ne nivoutuvat yhteen painottuen eri lailla eri-ikäisten lasten toiminnassa. Kasvatuksen avulla lapsi oppii muodostamaan omia mielipiteitä, arvioimaan kriittisesti ajattelu- ja toimintatapoja sekä toimimaan eettisesti kestäväällä tavalla. Opetus edistää lasten oppimista, lapsi luo merkityksen itsestään, toisista ihmisistä ja ympäröivästä maailmasta. Tavoitteena on, että lapsi tuntee itsensä arvostetuksi ja ymmärretyksi sekä kokee olevansa yhteydessä toisiin ihmisiin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 22–23.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet tulevat varhaiskasvatuslaista, ja se säätää lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen sekä sen tavoitteet. Lasten kasvatuksen ensisijainen vastuu on huoltajilla, minkä lisäksi varhaiskasvatus toimii tukevana ja täydentävänä toimijana kotien kasvatustehtävässä ja omalta osaltaan vastaa lasten hyvinvoinnista. Varhaiskasvatussuunnitelma muodostuu kolmitasoisesta kokonaisuudesta: valtakunnallisesta varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, paikallisista varhaiskasvatussuunnitelmista ja lasten omista varhaiskasvatussuunnitelmista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 7.)

3.1 Varhaiskasvatus lapsen etu huomioiden

Varhaiskasvatuslaki määrittää, että varhaiskasvatuksen tavoitteita ovat esimerkiksi lapsen kokonaisvaltainen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistäminen, oppimisen edellytysten tukeminen, myönteisten oppimiskokemusten mahdollistaminen, turvallisen varhaiskasvatusympäristön tarjoaminen, lasta kunnioittavan toimintatavan turvaaminen, lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen sekä lapsen osallisuuden

varmistaminen. Varhaiskasvatus tarjoaa erinomaisen toimintaympäristön systemaattiselle hyvinvoinnin edistämiseksi. Hyvinvointia on mahdollista ja tarpeellista opettaa. (Leskisenoja 2019, 39.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa pedagogiikka määritellään kasvatus- ja varhaiskasvatustieteelliseen tietoon perustuvana, ammattihenkilöstön ammatillisesti johdettavana ja tavoitteellisesti toteutettavana työnä saavuttaakseen lasten hyvinvoinnin ja oppimisen toteutumisen. Pedagogiikan harjoittaminen vaatii pedagogista asiantuntemusta, ja henkilöstöllä on oltava yhteinen näkemys lasten oppimisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 22.) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet nostavat vahvasti esille lapsilähtöisyyttä, lapsen osallisuutta korostavaa pedagogiikkaa. Lapsilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa toiminnan suunnitteluun ja ideointiin. Lapsen osallisuus, mielipiteiden kuuleminen ja mahdollisuus vaikuttaa ovat vielä kulttuurillisestikin uusia asioita varhaiskasvatuksessa, mutta tämä ei kuitenkaan tarkoita, että korostettaisiin minäkeskeisyyttä tai rajattomuutta. (Kataja 2018.)

Kurikan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma on laadittu 2019 pohjautuen Opetushallituksen varhaiskasvatussuunnitelmien perusteisiin 2018. Sen visiona on onnellinen ja leikin iloa täynnä oleva lapsuus Kurikassa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on onnellinen lapsi. Kasvattajien toivotaan kiinnittävän erityisesti huomiota tunneilmastoon, jolloin jokaisella katseella ja hymyllä vaikutetaan psyykkiseen oppimisympäristöön. Kasvattajalta vaaditaan herkkyyttä aistia lapsen tunnetiloja, jolloin lapsen tarpeet tulee tunnistaa ja huolenaiheisiin tulee vastata. Lapsi kuullaan ja nähdään, lasta arvostetaan omana itsenään. (Kurikan varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 4, 31–33.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa pedagogiikka perustuu määriteltyyn arvoperustaan, käsitykseen lapsesta, lapsuudesta sekä oppimisesta. Pedagogiikalla tarkoitetaan monitieteiseen, erityisesti kasvatus- ja varhaiskasvatustieteelliseen tietoon perustuvaa, ammatillisesti johdettua ja ammattihenkilöstön toteuttamaa suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa lasten hyvinvoinnin ja oppimisen toteutumiseksi. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 22.) Kurikan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa kerrotaan, että lapsen oppimisympäristö on suunniteltu ja rakennettu yhdessä lasten kanssa. Se kannustaa monipuolisuuteen tekemisessä,

liikunnassa ja leikeissä. Pedagogisuus ja suunnitelmallisuus ovat läsnä yhtä aikaa. Oppimisympäristö arvioidaan varhaiskasvatuksen arvojen pohjalta niin, että fyysinen ja psyykinen ympäristö tukee lapsen oppimista ja kehitystä. (Kurikan varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 34–35, 49.)

3.2 Varhaiskasvatuksen pedagogiikka

Varhaiskasvatus pitää sisällään kaiken alle kouluikäisten kasvatukseen ja opetukseen liittyvän. Varhaiskasvatuksen pedagogiikka sisältää lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tietoisien ja tavoitteellisten tukemisen kokonaisvaltaisen toimintakokonaisuuden, joka on tarkoitettu kaikille alle kouluikäisille. (JHL:n ammatillisen edunvalvonnan työryhmä 2016, 20.)

Kuvio 1. Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan viitekehys (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018a).

Varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta ja toteutus ovat kokonaisvaltaisia, kuten kuvio 1. osoittaa. Tavoitteena on oppiva ja hyvinvoiva lapsi. Tavoitteellisen toiminnan perustana ovat arvoperusta, oppimiskäsitys, toimintakulttuuri, monipuoliset oppimisympäristöt, yhteistyö ja työtavat. Varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen, arvioimisen ja kehittämisen keskeinen työväline on pedagoginen arviointi. Pedagogiset dokumentoinnit tuottavat tietoa lapsesta ja ovat toiminnan suunnittelun perusteita. Oppimisen alueet ovat pedagogisen toiminnan keskeisiä tavoitteita, aihepiirejä käsitellään leikeissä, saduissa, retkillä ja vuorovaikutustilanteissa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018a.)

4 POSITIIVINEN PSYKOLOGIA VARHAISKASVATUKSESSA

Positiivinen psykologia on tieteenala, joka tutkii keinoja ihmisten hyvinvoinnin lisäämiseksi, ongelmista selviämiseksi sekä hyvän, elämisen arvoisen elämän saavuttamiseksi (Ojanen 2014, 10). Tieteenalana positiivinen psykologia on vielä suhteellisen tuore, sillä nykymuodossaan se on saanut alkunsa 2000-luvun taitteessa professori Martin Seligmanin perustaessa positiivisen psykologian yhteisön peräänkuuluttamalla uudenlaista kysymyksenasettelua ja näkökulmaa psykologian tutkimukseen. Martin Seligman on yksi positiivisen psykologian tunnetuimmista tutkijoista. (Avola & Pentikäinen 2020, 25.)

Positiivinen pedagogiikka on pedagoginen suuntaus, joka pohjautuu positiivisesta psykologiasta. Positiivinen pedagogiikka perustuu käsitykseen lapsesta aktiivisena toimijana ja merkityksen rakentajana (Kumpulainen ym. 2014, 224). Luontevahvuuksien tutkimus on ollut mukana positiivisen psykologian tutkimuksessa aivan sen alkujuurilta saakka. (Avola & Pentikäinen 2020, 109.)

4.1 Positiivisen psykologian tausta

Positiivinen psykologia on kiinnostunut seuraavista aihealueista: 1. Positiivisuuden subjektiivinen tila, jossa tutkitaan positiivisia tunteita ja subjektiivista hyvinvointia. Nämä ovat eniten tutkittuja aihealueita positiivisessa psykologiassa. 2. Positiivisen psykologian luonteenpiirre, jossa tutkitaan eritoten moraalisesti painotettuja vahvuuksia ja hyveellisyyttä ja 3. Positiiviset instituutiot käsittävät niitä laitoksia, jotka luovat terveellistä yhteisöllisyyttä, joka vaikuttaa ihmisen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. (Watkins 2016, 4.)

Aiemmin psykologian tutkimuksessa huomiota on kiinnitetty enimmäkseen elämään negatiivisesti vaikuttaviin tekijöihin, kuten mielen sairauksiin ja riippuvuuksiin, sekä erityisesti erilaisiin keinoihin lievittää tämän kaltaisia häiriöitä (Seligman 2008, 9). Positiivinen psykologia toimii perinteisen häiriökeskeisen psykologian rinnalla tarkastellen eheyden edellytyksiä elämässä ja keinoja lisätä inhimillistä kukoistusta (Malmivaara 2014, 19). Ojasen mukaan tällä hetkellä tiedetään paljon siitä, millaiset tekijät aiheuttavat ahdistusta, masennusta, aggressiivisuutta, kielteisiä asenteita tai psyykkistä häirintää. Sen sijaan taka-alalle on jäänyt se, mikä tuottaa hyvää mieltä, kuten onnellisuutta, ja miten

hyveitä ja vahvuuksia voitaisiin edistää. Psykologiassa on syntynyt paljon tietoa siitä, miten huonosta elämästä päästään neutraaliin siedettävään elämiseen. Tarjolla on paljon vähemmän tutkittua tietoa siitä, kuinka siedettävässä elämässä edistytään (Ojanen 2007, 10).

Positiiviseen psykologiaan liittyy vielä jonkin verran kritiikkiä, erityisesti suomalaisessa kulttuurissa. Kritiikki ja kriittinen arviointi ovat tärkeää kehityksen näkökulmasta, kritiikin avulla laajennetaan ajattelua ja näkemyksiä syvällisempään suuntaan. Avola ja Pentikäinen (2020,37) käyttävät Gablen ja Haidtin (2005) esimerkkiä positiivisen psykologian nimestä, mikä antaa viitteen siihen, että positiivinen psykologia tekee kaikesta aikaisemmasta psykologiasta negatiivisen. Muu psykologia keskittyy vajaavaisuuksiin ja ongelmiin, positiivinen psykologia taas keskittyy tarkastelemaan ihmisyyden, ihmissuhteiden ja instituutioiden myönteisiä puolia (Avola & Pentikäinen 2020, 37). Positiivinen psykologia ennemminkin laajentaa psykologian kenttää, kuin on sen aikaisemman historian vastakohta. Viimeisen sadan vuoden ajan tiede on keskittynyt niin kovasti olemaan neutraali suhteessaan hyvään ja pahaan, mutta nyt maailma on muuttunut ja kulttuuri ympärillämme ottaa kantaa siihen, mikä elämässämme on tavoiteltavaa. (Avola & Pentikäinen 2020, 41.) Positiivisen psykologian ja sen tutkimusten avulla saamme tietoa, miten voida paremmin, saavuttaa pitkäaikaista hyvinvointia sekä onnellisuutta. Positiivisen psykologian tutkimus keskittyy erityisesti myönteisiin voimavaroihin, ominaisuuksiin ja tunteisiin (Avola & Pentikäinen 2020, 24).

4.2 Positiivisen pedagogiikan tausta positiivisessa psykologiassa

Positiivinen pedagogiikka on pedagoginen suuntaus, joka pohjautuu positiivisesta psykologiasta. Positiivinen pedagogiikka perustuu käsitykseen lapsesta aktiivisena toimijana ja merkityksen rakentajana (Kumpulainen ym. 2014, 224). Positiivisen pedagogiikan taustaoletuksena on yhteisöllisyys, myönteinen toimintakulttuuri ja kasvatusyhteistyö, jotka ovat nähtävissä myös päiväkotien opetussuunnitelmissa, joissa sitä tarkastellaan opettajan toiminnan, aikuisten välisen yhteistyön ja oppijan näkökulmista. Henkilöstö antaa mallit lapsille arvoin, asentein, vuorovaikutuksen ja tapojen muodossa. Opetussuunnitelmissa korostetaan yhteisöllisyyttä ja ystävyyssuhteita. Myönteisessä oppimisympäristössä huomioidaan lasten tarpeet, lapsi kokee myönteisiä tunteita, on osa

yhteisöä ja tuntee olevansa arvostettu (Ranta 2021, 22). Positiivinen pedagogiikka laajentaa tutkimuksen kenttää tuomalla tutkimuksen ja pedagogisen toiminnan keskiöön lasten osallisuuden vahvuudet ja myönteiset tunteet (Kumpulainen ym. 2014, 225).

4.3 Positiivisen pedagogiikan perusajatukset

Kristiina Kumpulainen ym. (2014, 228–231) ovat kiteyttäneet positiivisen pedagogiikan perusajatukset seuraaviin taustaoletuksiin:

Yhteisöllisyys ja myönteinen toimintakulttuuri. Yksi lapsen perustarpeista on kuulua sosiaalisten suhteiden verkostoon, jossa toisista välittämistä ilmaistaan. Luokkayhteisön kiinteys ja luottamuksellinen ilmapiiri synnyttävät sosiaalista pääomaa, joka näkyy yhteisöllisyyttä lisäävänä me-henkenä. Yhteiset myönteiset kokemukset ja elämykset toimivat myös oppimisen lähteenä ja auttavat jäsentämään monipuolisesti todellisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa rakentuvat sosiaaliset suhteet eivät ole vain hyvinvoinnin voimavaroja vaan myös oppimisen kohde. (Kumpulainen ym. 2014, 228–231.)

Toimijuus ja osallisuus. Positiivisen pedagogiikan tavoite on ymmärtää lasta ja lapsen elämää hänen omien tilojensa ja mielenmaisemansa näkökulmasta. Lasta tarkastellaan eri toimintaympäristöjen keskiössä aktiivisena omaan elämäänsä vaikuttavana subjektina. Tämä aktiivisuus voi toisinaan ilmetä myötä vallitsevien olosuhteiden kyseenalaistamisena ja vastustamisena. Kasvattajien tärkeä tehtävä on tällöin ymmärtää, mistä vastustamisessa on kyse, ja ohjata se rakentavaksi muutosvoimaksi, joka voi muuttaa toimintakulttuuria lapsen kannalta mielekkäämmäksi. (Kumpulainen ym. 2014, 228–231.)

Myönteiset tunteet oppimisen ja hyvinvoinnin voimavaroina. Yleensä positiiviset tunteet kuten ilo, hämmästys, kiitollisuus, myötätulpeys ja huvittuneisuus saavat ihmisen kukoistamaan. Positiivinen pedagogiikka perustuu käsitykseen, jonka mukaan tunnetilojen ja kokemusten tunnistaminen, dokumentointi ja jakaminen edistävät lasten kokonaisvaltaista oppimista ja hyvinvointia. Taustalla on myös ajatus siitä, että yksilö pystyy vaikuttamaan omiin tunnetiloihinsa. Vaikka positiivinen pedagogiikka keskittyy erityisesti lasten myönteisiin kokemuksiin, tunteisiin ja vahvuuksiin, se ei sulje pois myöskään

kielteisten tunteiden tai haasteelliseksi koettujen asioiden käsittelyä osana lasten oppimista ja hyvinvointia edistävää kasvatustoimintaa. (Kumpulainen ym. 2014, 228–231.)

Vahvuuksien tunnistaminen sekä lasten erilaisuus ja ainutkertaisuus. Lapsen vahvuudet kehittyvät sosiaalisessa vuorovaikutuksessa merkityksellisten ihmisten kanssa arjen toimintaympäristöissä. Vahvuudet ilmenevät muun muassa lapsen kyvyssä käyttää erilaisia resursseja ongelmanratkaisuun ja tavoitteidensa saavuttamiseen. Vahvuuksien tunnistaminen auttaa lasta luottamaan omiin kykyihinsä toimia erilaisissa tilanteissa sekä vahvistaa lapsen myönteistä käsitystä itsestään. Vahvuudet toimivat oppimisen ja hyvinvoinnin resurssina ja niiden tunnistaminen ohjaa pedagogista toimintaa. Lapsen vahvuudet huomioiva pedagoginen toiminta edistää positiivisen ja kunnioittavan vuorovaikutuksen rakentumista päiväkotij- ja kouluyhteisöissä. (Kumpulainen ym. 2014, 228–231.)

Kasvatusyhteistyö. Kasvatuskumppanuus, vanhempien tuntemus omasta lapsestaan ja ammattilaisen asiantuntemus yhdistyvät lapsen hyvinvointia edistäväksi ymmärrykseksi (Kumpulainen ym. 2014, 230). Nykyisissä opetussuunnitelmissa ”kasvatuskumppanuus” terminä on kadonnut, sen sijaan puhutaan kasvatusyhteistyöstä (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018,16). Myös Ahonen ja Roos kirjoittavat kasvatusyhteistyöstä ja yhdessä lapsen parhaaksi toimimisesta. Varhaiskasvatuksen keskiössä on lapsi sekä hänen kokonaisvaltaisen kasvunsa, kehityksensä ja oppimisensa edistäminen. Tätä tehtävää varhaiskasvatuksen ammattilaiset eivät toteuta yksin vaan tiiviissä yhteistyössä lapsen vanhempien kanssa. Yhdessä lapsen parhaaksi toimiminen on lakiin perustuva tavoite, ja varhaiskasvatussuunnitelma määrittää tälle yhteistyölle reunaehdot (Ahonen & Roos 2021, 244). Keskeisenä periaatteena on tarjota vanhemmalle mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatukseen ja olla ylipäättään mukana suunnittelemassa, arvioimassa ja kehittämässä varhaiskasvatusta yhdessä henkilöstön ja lasten kanssa. (Ahonen & Roos 2021, 244.)

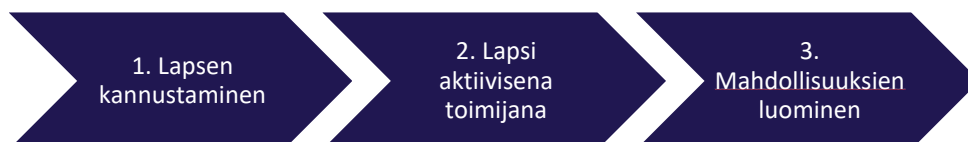
Positiivinen pedagogiikka nostaa hyvinvoinnin ja oppimisen tarkastelussa keskiöön lasten näkökulman ja merkityksenannon. Lapsen näkökulma on pedagogisen vuorovaikutuksen perusta ja lähtökohta. Pedagogisessa vuorovaikutuksessa yhdistyvät lapsen, vanhempien

ja kasvatustieteen asiantuntijoiden näkökulmat yhdeksi lapsen hyvinvointia ja oppimista tukeväksi resurssiksi. (Kumpulainen ym. 2014, 227.)

Positiiviseen pedagogiikkaan liittyvät olennaisesti lapsilähtöiset toimintatavat ja osallisuuden tukeminen. Lapsi on aktiivinen toimija, ja lapselle luodaan mahdollisuuksia käsitellä omia kokemuksia ja tunteita. Oppimisympäristö järjestetään osallisuutta tukeväksi, ja siinä suositaan ratkaisuja, jotka mahdollistavat lapsen aktiivisen osallistumisen ja kehittymisen oman kehitystasonsa mukaan. Opettajan tehtävä on tukea ja kannustaa lasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja tunteitaan (Ranta 2020, 16).

4.4 Positiivinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa

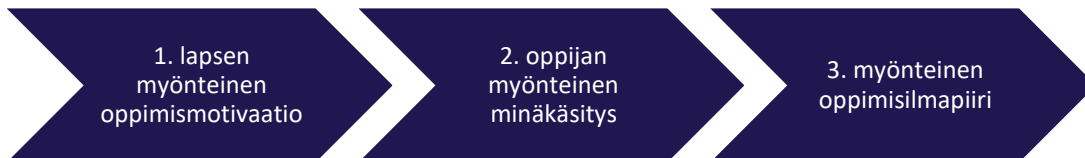
(Kumpulainen ym. 2014, s. 231) tiivistävät positiivisen pedagogiikan toteuttamisen arjen opetus ja kasvatustyössä kolmeen periaatteeseen:

Kuvio 2. Positiivisen pedagogiikan toteuttamisen periaatteet (Kumpulainen ym. 2014, s. 231).

1. Lasta kannustetaan omien elämäkokemusten havainnointiin sekä tunteiden ja vahvuuksien tunnistamiseen. 2. Lapsi asetetaan aktiivisen toimijan asemaan tarjoamalla hänelle tilaisuus kokemusten ja tunteiden dokumentointiin. 3. Lapselle luodaan mahdollisuuksia omien elämäkokemusten jakamiseen ja yhteiseen merkitysten antoon. (Kumpulainen ym. 2014, 231).

Ranta (2021, 20–21) tarkastelee positiivisen pedagogiikan ja opetussuunnitelman yhteneväisyyttä ja nostaa esiin kolme teemaa:

Kuvio 3. Positiivisen pedagogiikan ja opetussuunnitelman yhteneväisyyden teemat (Ranta 2021, 20–21).

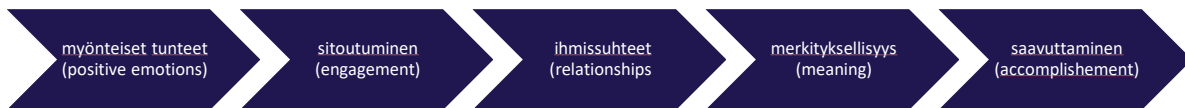
Myönteinen oppimismotivaatio liittyy positiivisessa pedagogiikassa lapsen hyvinvointiin ja osallistumisen tukemiseen, jotka ovat myös päiväkotien pedagogisen toiminnan tavoitteita sekä päiväkodin toimintakulttuurissa korostettuja toimintatapoja. Oppimismotivaatio tarkoittaa, että lapsella on kyky keskittää oma huomio ja toiminta toimintaympäristön vaatimille tehtäville sekä muihin lapsiin ja aikuisiin. Lapsen oppimisen kannalta on tärkeää, että hänet huomioidaan fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti. Päiväkotien opetussuunnitelmat tähtäävät, että lapsi luo merkityksiä itsestään oppijana ja saa myönteisen käsityksen itsestään oppijana, ja tämä toteutuu epäonnistumisia sallivassa oppimisympäristössä sekä rohkaisevassa ja kannustavassa vuorovaikutuksessa. Oppijan myönteinen minäkäsitys kytkeytyy positiiviseen pedagogiikkaan myönteisten tunteiden ja vahvuuksien taustaoletuksista. (Ranta 2021, 21–22.)

4.5 PERMA- teoria

Jokaisella lapsella on oikeus hyvinvointiin, huolenpitoon ja suojeluun. Varhaiskasvatuksessa jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas, jokaista lasta kuullaan, huomioidaan ja ymmärretään omana itsenään. Lapsella itsellään on oikeus ilmaista itseään, mielipiteitään ja ajatuksiaan. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 20–21.) Kokonaisvaltaisen käsityksen muodostaminen lapsen hyvinvoinnista edellyttää, että lapsen

ulkoisten olosuhteiden objektiivisen tarkastelun lisäksi hyvinvoinnin arvioinnissa otetaan huomioon lapsen oma näkökulma ja subjektiiviset hyvinvointikokemukset (Kumpulainen ym. 2014, 227).

PERMA-teoria on Seligmanin (2011) kehittämä hyvinvointiteoria. Teoria pohjautuu hänen ajatukseensa siitä, että hyvinvointi on rakenteeltaan monimuotoinen, eikä sitä pystytä määrittelemään millään mittarilla tyhjentävästi, joten täytyy sen edistämistäkin lähestyä useasta eri näkökulmasta (Leskisenoja 2019, 64).

Kuvio 4. PERMA-teoria (Leskisenoja 2019, 65).

Seligmanin mukaan hyvinvointi koostuu viidestä elementistä, jotka kaikki täyttävät seuraavat kolme ehtoa: 1. Kukin elementti edistää hyvinvointia. 2. Ihmiset tavoittelevat hyvinvoinnin elementtejä itsearvoisesti niiden itsensä takia eivätkä saavuttaakseen niiden avulla muita hyvinvoinnin elementtejä. 3. Elementit ovat itsenäisesti määriteltävissä ja mitattavissa (Leskisenoja 2015, 34). Hyvinvointiteorian nimitys PERMA tulee sen elementtien ensimmäisten kirjainten mukaan: 1. Myönteiset tunteet (positive emotions), joilla tarkoitetaan iloa, onnellisuutta, mielihyvää, hauskuutta, kiitollisuutta ja turvallisuutta. Myönteiset tunteet toimivat hyvinvoinnin perustana, ja tuovat parhaat ominaisuutemme esiin niin älyllisellä, sosiaalisella, fyysisellä ja psykologisella osa-alueella. 2. Sitoutuminen (engagement) tarkoittaa syvää kiinnostusta, toiminnan imua. Sitoutuessaan lapsi keskittyy ja hänen mielenkiintonsa toimintaa kohtaan ja siitä saatavaan nautintoon on korkeimmillaan. Lapsi on tarkkaavainen, omistautunut, sinnikäs ja sitoutunut. 3. Ihmissuhteet (relationships) ovat PERMA-teorian ja positiivisen psykologian ydin, ja se yhdistää positiivisen pedagogiikan ja varhaiskasvatuksen toisiinsa. Myönteiset ja turvalliset ihmissuhteet ovat lapsen kasvun ja kehityksen tärkeä elementti. Lapsen tulee olla rakastettu, huolehdittu ja arvostettu, kotioloilla on suuri vaikutus hyvinvointiin, mutta yhtä lailla on muistettava kodin ulkopuolisten suhteiden tärkeys. 4. Merkityksellisyys (meaning) näkyy lapsen arjessa

vuorovaikutuksessa, kokemuksissa ja ihmissuhteissa. 5. Saavuttaminen (accomplishment) on lapsen oppimiseen ja onnistumiseen vaikuttava tekijä. Lasta tulee kannustaa, herättää lapsen sisäinen motivaatio, toiveikkuus ja sinnikkyys. (Leskisenoja 2019.)

PERMA- teorian mukaan hyvinvointimme vahvistuu, kun sen viisi elementtiä vahvistuvat. PERMA- teorian viitoittamana lapsen kasvun ja hyvinvoinnin tukemisesta tulee läpinäkyvää, tutkimusperustaista ja systemaattista opetus- ja kasvatustyötä. Kun keskitymme pedagogisesti teorian viiteen elementtiin, johtaa se lasten hyvinvoinnin vahvistumiseen (Leskisenoja 2019, 65.) On kuitenkin tärkeää huomioida, että viiden tekijän sisällöt, pedagogiset menettelyt ja vaikutukset ovat pitkälti päällekkäisiä, johtuen positiivisen pedagogiikan kokonaisvaltaisuudesta (Leskisenoja 2019).

Viime vuosina alkuperäiseen PERMA-teoriaan on lisätty myös +H (health), terveys (tai joissain versioissa +V (vitality), elinvoima, joka tarkoittaa muita hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä, kuten ravitsemusta, liikuntaa, unta ja palautumista (Avola & Pentikäinen 2020, 96). Kaikki nämä PERMA+H-teorian tekijät ovat sellaisia hyvinvoinnin elementtejä, joita viljelemällä elämässämme voimme itse vaikuttaa merkittävästi omaan hyvinvointiimme (Avola & Pentikäinen 2020, 96). Kaikkia PERMA+H-teorian osatekijöitä yhdistävä tekijä on se, että ne saavat aikaan onnellisuutta ja hyvinvointia. Mitä enemmän PERMA+H-teorian elementtejä lapsille ja nuorille pystytään opettamaan ja tarjoamaan, sitä enemmän onnellisuutta ja hyvinvointia todennäköisesti syntyy. Toisaalta mitä enemmän PERMA+H-teorian elementtejä koulussa, harrastuspiireissä tai päiväkodissa voidaan vahvistaa, sitä paremmin voivia nuoria, lapsia ja aikuisia näissä kaikissa instituutioissa todennäköisesti kasvaa (Avola & Pentikäinen 2020, 96). Kukoistavaan kasvatukseen tarvitaan Norishin ym. (2013) mukaan luonteen vahvuuksia sekä PERMA+H- hyvinvointiteorian kuusi elementtiä. Jotta kukoistuksen kasvattaminen on mahdollista, tulee opettajien ensin huolehtia omasta hyvinvoinnistaan ja soveltaa positiivisen pedagogiikan sisältöjä ja harjoitteita itseensä. (Avola & Pentikäinen 2020, 49.)

4.6 Luonteenvahvuusfilosofia

Seligman ja Peterson ovat kehittäneet työryhmiensä kanssa luonteenvahvuuksien diagnostiikkaan (2004) perustuvan luonteenvahvuusfilosofian, joka on nimeltään Values in

Action eli lyhennettynä VIA. Tähän luonteenvahvuuslistaukseen on pyritty löytämään mahdollisimman universaalit vahvuudet, ja kyseistä vahvuusluokitusta varten on käyty läpi tunnetuimmat persoonallisuusteoriat ja mm. eri uskontojen ja filosofioiden arvostamat vahvuudet ja hyveet. (Avola & Pentikäinen 2020, 102.)

Varhaiskasvatuksessa ei ole tarkoituksenmukaista tuntea koko VIA-valikoimaa, osa vahvuuskäsitteistä on varhaiskasvatusiässä oleville lapsille liian vaikeaselkoisia. Vahvuuskäsitteissä on kuitenkin monia jo omaksuttavia käsitteitä, kuten rakkaus, ystävällisyys, rohkeus, ryhmätyöskentelytaidot tai kiitollisuus. Sanoittamalla lapsen toiminnan vahvuuksia monipuolisesti tarttuvat ne lasten sanavarastoon. Jokaiselle kuukaudelle voi valita oman vahvuusteeman, jonka pohjalta ryhmät suunnittelevat ja toteuttavat omaa toimintaansa. (Leskisenoja 2019.) Tunteiden tunnistaminen ja nimeäminen ovat tärkeitä taitoja lapselle, aikuiset toimivat peilinä sosiaalisissa tilanteissa. Tiedostavan kasvattajan on huomioitava käsitteet jokaisessa tilanteessa sekä pyrittävä käyttämään konkreettisia sanoja, jotka perustuvat havaintoihin, ei tulkintoihin. (Valteri 2021, 9–10.)

Luonteenvahvuuksien tutkimus on ollut mukana positiivisen psykologian tutkimuksessa aivan sen alkujuurilta saakka. Vuonna 2004 julkaistiin toisen positiivisen psykologian kantaisän, jo edesmenneen Christopher Petersonin ja Martin Seligmanin tutkimusryhmän työhön perustuva inhimilliset luonteenvahvuudet diagnosoiva opas, *Character strenghts and virtues: A handbook and classification*. Kirjan tavoitteena oli tarjota vastapainoa luonteen häiriöiden diagnosoinnin rinnalle ja luoda opas diagnosoimaan kaikkea sitä vahvaa ja hyvää, mitä ihmisluonteessa on. (Avola & Pentikäinen 2020, 109.) Uusitalo-Malmivaara (2014,66) kuvaa luonteenvahvuuksia hyveiden työrukkasiksi, välineiksi, joilla hyveitä käytännössä ilmennetään. Luonteenvahvuuksien tunnistaminen ja niille rakentaminen avaavat väylän saada itseluottamusta ja onnistumisen kokemuksia. Luonteenvahvuuksiin keskittyvä opetus tarjoaa kulttuurien raja-aidat ylittävän viitekehyksen ”sydämen kasvattamiselle” ja antaa yhteisen kielen ymmärtää, mikä meissä on ehjää, toimivaa ja mitkä ovat meidän parhaat puolemmme. (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen 2016, 36.)

Taulukko 1. Hyveet ja luontevahvuudet Petersonin ja Seligmanin (2004; suomenkieliset käännökset Leskisenoja 2004, 158) mukaan.

Hyve	Luontevahvuus
Viisaus	Luovuus Uteliaisuus Arviointikyky Oppimisen ilo Näkökulmanottokyky
Rohkeus	Rohkeus Sinnikkyys Rehellisyys Innostus
Inhimillisyys	Rakkaus Ystävällisyys Sosiaalinen älykkyys
Oikeudenmukaisuus	Ryhmätyötaidot Reiluus Johtajuus
Kohtuullisuus	Anteeksiantavuus Vaatimattomuus Harkitsevaisuus Itsesäätely
Henkisyys	Kauneuden ja erinomaisuuden arvostus Kiitollisuus Toiveikkuus Huumorintaju Hengellisyys

Taulukossa 1 esitellään kuusi hyvettä ja niihin kuhunkin rinnastetut luonteenvahvuudet. Viisauden hyve ilmenee kognitiivisina vahvuuksina, kuten tiedon hankintana ja käyttönä hyvän elämän saavuttamiseksi. Luovuuden, uteliaisuuden, arviointikyvyn, oppimisen ilon ja näkökulmanottokyvyn vahvuudet ilmentävät tätä hyvettä. Rohkeuden hyve ilmenee vahvuuksina, joiden avulla voi saavuttaa tavoitteita sisäisistä tai ulkoisista vastoinkäymisistä huolimatta. Urheuden, sinnikkyuden, rehellisyyden ja innokkuuden vahvuudet kuuluvat rohkeuden hyveen kategoriaan. Inhimillisyyden hyve käsittää vahvuuksia, jotka liittyvät sekä kahdenkeskeisiin että laajempiin ihmissuhteisiin. Hyve ilmenee toisista huolehtimisena ja ystävystymisenä. Rakkauden, ystävällisyyden ja sosiaalisen älykkyyden vahvuudet ilmentävät inhimillisyyden hyvettä. Oikeudenmukaisuuden hyve näkyy inhimillisyyden hyveen ohella ihmissuhteisiin liittyvissä taidoissa. Oikeudenmukaisuuden hyve toteutuu kuitenkin inhimillisyyden hyvettä enemmän yksilön ja yhteisön välisessä suhteessa. Ryhmätyötaidot, reiluus ja johtajuus ovat tätä hyvettä ilmentäviä vahvuuksia. Kohtuullisuuden hyve on suojautumista, ylettömyyttä, kuten vihaa, ylimielisyyttä, lyhytaikaista mielihyvää ja muita äärimmäisiä tunteita vastaan. Kohtuullisuuden hyve hillitsee toimintaamme enemmän kuin lakkauttaa sen. Kohtuullisuuden hyve näkyy usein pidättyvyytenä ja passiivisuutena. Anteeksiantavuus, vaatimattomuus, harkitsevaisuus, ja itsesäätely ovat kohtuullisuuteen liittyviä vahvuuksia. Henkisyyden hyve sisältää vahvuuksia, jotka korostavat yhteyttä laajempaan, ihmisyyden ylittävään maailmankaikkeuteen. Tätä hyvettä ilmentävät vahvuudet ovat kauneuden ja erinomaisuuden arvostus, kiitollisuus, toiveikkuus, huumorintaju ja hengellisyys. (Uusitalo-Malmivaara 2014, 71.)

Suomalaisen vahvuuspedagogiikan edelläkävijät ja opetusmateriaalien kehittäjät erityispedagogiikan dosentti Lotta Uusitalo-Malmivaara ja väitöskirjatutkija Kaisa Vuorinen ovat lisänneet suomalaiseen vahvuusluokitukseen VIA-luonteenvahvuuksien lisäksi kaksi uutta vahvuutta, myötätunnon ja sisukkuuden. (Avola & Pentikäinen 2020, 105.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Opinnäytetyö toteutettiin teoriasidonnaisena tutkimuksena. Tutkimusosio toteutettiin Kurikan kahdessa positiivisen pedagogiikan hankkeessa mukana olleessa päiväkodissa pienryhmä- ja parihaastatteluin. Haastattelin 16:tta lasta kahdesta eri päiväkodista, lapset olivat iältään 4–5-vuotiaita. Suoritin haastattelut keväällä 2021, 2–4 lapsen pienryhmissä. Jokainen haastattelu kesti noin puoli tuntia. Haastattelun tavoitteena oli tuoda esiin lasten kokemuksia positiivisesta pedagogiikasta päiväkodin arjessa. Haastattelutilanteissa mukana oli PERMA-teorian pohjalta laatimani teemahaastattelurunko, jonka avulla etenimme viittä PERMA-teorian teemaa mukaillen myönteisten tunteiden (positive emotions), sitoutumisen (engagement), ihmissuhteiden (relationships), merkityksellisyyden (meaning) ja saavuttamisen (accomplishment) näkökulmasta. Lisäksi toteutin haastatelluille lapsille piirtämisosion haastattelua tukevana toimintona. Piirtäminen tapahtui päiväkodeissa noin viikon kuluttua haastattelutilanteesta samojen lasten kanssa, jotka osallistuivat myös haastatteluihin.

5.1 Laadullinen tutkimus

Laadullinen tutkimus painottuu tulevaisuuteen, ja sen avulla parannetaan, kehitetään tai uudistetaan tutkittavaa kohdetta. Laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään, tulkitsemaan tai mallintamaan tutkittavaa ilmiötä. (Pitkäranta 2014, 9.) Pitkäranta (2014, s. 27) kirjoittaa, että Anttila (2006) esittelee laadullisen tutkimuksen tilannesidonnaisena ja ainutkertaisena. Tilannesidonnaisuuden avulla analyysi voidaan kytkeä laajempiin yhteyksiin ja ympäristöön (Pitkäranta 2014, 9, 27).

Aloittaessaan tutkimusta tutkijan tulee päättää teorian asema tutkimukselle. Laadullinen tutkimus voi olla teorialähtöinen, teoriasidonnainen tai aineistolähtöinen. Teorialähtöisessä tutkimuksessa tutkimusaineiston analysointi perustuu olemassa olevaan teoriaan tai malliin. Aineistolähtöisen tutkimuksen pääpaino on aineistossa, jolloin teoria rakennetaan aineisto lähtökohtana. Teoria- ja aineistolähtöisen tutkimuksen yhdistävää tutkimusta kutsutaan teoriasidonnaiseksi tutkimukseksi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006.) Laadullinen tutkimus voi olla aineisto- tai teorialähtöinen, ensisijaisesti laadullinen tutkimus noudattaa edestakaista päättelyä (Pitkäranta 2014, 13). Päättelytapaa kutsutaan myös abduktiiviseksi

päätelyksi, joka on teoriasidonnaisen aineiston lähestymistapa (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006). Abduktiivinen päätely perustuu siihen, että havaintojen tekoon liittyy johtoajatus (Pitkäranta 2014, 9, 29).

Jari Eskola ja Juha Suoranta (1998, luku 1) kertovat, että suomalaisessa kasvatustieteellisessä keskustelussa on yleistä käyttää synonyymeina käsitteitä laadullinen, pehmeä ja kvalitatiivinen menetelmä. Yksinkertaisimmillaan laadullinen tutkimus on aineiston kuvausta ja se syntyy tutkijasta riippuen tai riippumatta esimerkiksi haastatteluiden, havainnoinnin, kirjallisen aineiston tai äänimateriaalin avulla. Laadullinen tutkimus elää tutkimushankkeen mukana, tutkimuksen tulkinta jakautuukin koko tutkimusprosessiin, näin ollen prosessia ei ole helppo pilkkoa eri vaiheisiin, myös tutkimusongelmaa saattaa joutua tarkastelemaan aineistonkeruun kuluessa. (Eskola & Suoranta 1998, luku 1.)

Valitsin opinnäytetyöni tutkimusmenetelmäksi laadullisen tutkimuksen, sillä tutkimuksellani pyritään ymmärtämään lasten omaa kokemusta varhaiskasvatuksesta. Näin ollen kyse on subjektiivisesta kokemuksesta, jota pyritään tulkitsemaan osana varhaiskasvatuksen viitekehystä. Opinnäytetyössä kerättiin aineistoa haastattelemalla lapsia sekä tulkitsemalla heidän piirustuksistaan haastattelussa läpikäytyjä asioita.

5.2 Teemahaastattelu

Suomessa yleisin laadullisen aineiston keräystapa on haastattelu. Haastattelun tarkoituksena on selvittää haastattelijan mielipiteitä ja ajatusmalleja. Viime vuosina haastattelun määritelmä on laajentunut aikaisemmasta kysymys-vastaus -haastattelusta kohti keskustelunomaista haastattelumallia. Haastattelu on vuorovaikutusta, ja sille on tyypillistä, että se on suunniteltu etukäteen, se tulee haastattelijan aloitteesta ja haastattelijalla ylläpitää keskustelua. Lisäksi haastateltavalla on luottamus siihen, että hänen kertomuksensa käsitellään luottamuksellisesti. (Valli, 2018.) Yleisimmin käytetty tutkimushaastattelun muoto on teemahaastattelu, jossa tutkimusongelmasta poimitaan keskeiset aiheet, joista vastaaja antaa oman näkemyksensä. Haastattelijan on huolehdittava, että keskustelu pysyy teemassa, mutta haastattelijalla ei itse osallistua keskusteluun (Vilkka 2021, 124). Hirsjärven ja Hurmen (2015, 47) mukaan

teemahaastattelussa oleellisinta on se, että haastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen varassa yksityiskohtaisten kysymysten sijaan. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu menetelmä siksi, että yksi haastattelun aspekti, haastattelun aihepiirit, teema-alueet ovat kaikille samat (Hirsjärvi & Hurme 2015, 48).

Lasten haastattelu on hyvin yleisesti käytetty menetelmä lasten mielipiteiden kartoittamisessa. Lasten haastattelun perustana on luottamus siihen, että lapsi itse on paras asiantuntija kertomaan omasta kokemusmaailmastaan ja elämästään. Lapsi itse yksinkertaisesti tietää siitä enemmän kuin aikuinen. (Roos 2016, 30.) Lapsia haastatellaan päästään lähemmäs heidän elämysmaailmaansa sekä lasten käsityksiä ja mieltymyksiä (Hirsjärvi & Hurme 2015, 128). Lapsia haastateltaessa on oleellista pyrkiä tavoittamaan lasten kokemukset heidän omista lähtökohdistaan, ei aikuisen määrittämänä (Roos 2026, 30).

Ennen haastattelua esittelin tutkimustyöni lasten huoltajille kirjallisessa suostumuslomakkeessa, joka sisälsi kirjallisen suostumuksen lapsen osallistumisesta haastatteluun (liite 1). Tiedonkeruumenetelmänäni toimi puolistrukturoitu teemahaastattelu pienryhmä- ja parihaastatteluin, joka toteutettiin Kurikan kahdessa positiivisen pedagogiikan hankkeessa mukana olleessa päiväkodissa.

Haastattelutilanteissa mukanani oli PERMA-teorian pohjalta laatimani teemahaastattelurunko (liite 2), jonka avulla etenimme viittä PERMA-teorian teemaa mukailen. Haastattelutilanteessa keskustelimme vapaasti lasten mieleen tulleista asioista, mutta haastattelurungon avulla keskustelu palautui sujuvasti aiheeseemme. Halusin pitää haastattelutilanteet lapsille miellyttävinä ja varasin aikaa myös heistä lähtevien aiheiden läpikäymiseen ja vapaaseen kerrontaan. Haastattelutilanteet kestivät noin 30 minuuttia/haastattelu. Pyrin muodostamaan haastattelukysymykset niin, että ne jättivät tilaa lasten omalle kerronnalle, eivätkä ohjanneet vastaamaan joko ”kyllä” tai ”ei”. Halusin haastattelun avulla saada tietoa nimenomaan lasten omista kokemuksista, joten käytin vain kysymyksiä, jotka kannustivat lasta kertomaan asioista omin sanoin. Tallensin haastattelut litterointia varten.

5.3 Piirtäminen

Taiteellisuus nähdään lapsilähtöisenä näkökulmana, joka kunnioittaa lapsen tapaa olla maailmassa. Lasten piirustukset ovat rikkaita kuvauksia heidän tavastaan nähdä ja kokea. (Roos 2016, 28.) Jos lapsen on vaikea löytää asiaa kuvaavia sanoja tai jos asiasta puhuminen muutoin on hankalaa, piirtäminen voi antaa asialle muodon. Piirtäessään lapsella on aikaa ajatella, ja kuvaa on helppo tarvittaessa täydentää (Roos 2016, 28). Kuvallisen ja ei-verbaalisen viestinnän painoarvo korostuu varsinkin nuorempien lasten kanssa, joiden sanavarasto ei ole vielä laaja (Mykkänen ym. 2015,18).

Valitsin piirtämisen tutkimusmenetelmäksi haastattelun rinnalle täydentämään haastatteluissa käytyjä keskusteluja. Koin, että pelkkä haastattelu saattaisi jättää aineistoni liian niukaksi. Haastatteluun osallistuvat lapset olivat 4–5 vuotiaita, jolloin olisi mahdollista, että lapset vastaisivat ikätasoiseseen lyhyesti, mikä jättäisi minulle paljon tulkinnanvaraa. Halusin ensisijaisesti tuoda lasten omaa ääntä ja omia mielipiteitä esiin, joten liika tulkinnallisuus saattaisi vääristää tuloksia. Piirtäminen toimisi haastattelua tukevana menetelmänä, ja se toteutettiin viikko haastattelujen jälkeen. Lapset palauttaisivat mieleensä viikko sitten käydyn haastattelun ja käsittelisivät sitä uudelleen piirtämisen avulla. Mikäli haastattelussa asioiden sanoittaminen olisi ollut hankalaa, toisivat he ne piirtämällä esiin ja täydentäisivät näin ollen vastaustaan.

Ennen piirtämistä keskustelimme lasten kanssa haastattelutilanteessa esiin nousseista ajatuksista ja muistelimme, mistä keskustelimme haastatteluissa. Lapset muistivat hyvin käymiämme keskusteluja ja aiheita, joista keskustelimme. Alustuksen ja yhteisen ideoinnin jälkeen ohjeistin lapsia piirtämään heille haastattelutilanteessa keskustelluista aiheistamme mieleen tulevista asioista, tilanteista, hetkistä tai toiveista. Kerroin, ettei ole oikeaa tai väärää piirustusta, vaan jokainen saa piirtää täysin omanlaisensa itsellä mieleen nousseen teoksen. Jokainen lapsi halusi osallistua piirtämiseen ja jokainen halusi kertoa piirustuksestaan jotain. Olin kiinnostunut piirrettyjen kuvien lisäksi myös niistä ajatuksista, mielipiteistä ja keskusteluista, joita lapsilla nousi esiin jo piirtämisen aikana. Lapset kertoivat piirustuksistaan niitä tehdessään ja keskustelu oli vilkasta, joten lopuksi kävimme piirustukset melko lyhyesti läpi.

5.4 Etiikka

Olen toteuttanut opinnäytetyöni hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan mukaan hyvän tieteellisen käytännön lähtökohtia ovat seuraavat (Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2012, 6):

1. Tutkimuksessa noudatetaan tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja, joita ovat rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus.
2. Tutkimustulokset julkistetaan avoimesti ja vastuullisesti.
3. Muiden tutkijoiden työtä ja saavutuksia kunnioitetaan asianmukaisilla viittauksilla.
4. Tutkimuksen suunnittelu, toteutus ja niistä raportointi sekä niistä syntyneet tietoaineistot tallennetaan asianmukaisesti.
5. Tarvittavat tutkimusluvut hankitaan.
6. Tutkimushankkeeseen oikeudet, periaatteet, vastuut ja velvollisuudet sekä aineiston käyttöoikeudet ja säilytys käydään läpi kaikkien osapuolten hyväksynnällä.
7. Tutkimuksen suorittamisen kannalta merkitykselliset sidonnaisuudet ilmoitetaan asianosaisille ja raportoidaan tulosten yhteydessä.

Hain opinnäytetyöhöni tutkimusluvan Kurikan varhaiskasvatuspäälliköltä, ja tein tietosuojaselosteen. Lisäksi jokaisen tutkimukseen osallistuneen lapsen vanhemmilta on kirjallinen suostumuslomake (Liite 3). Haastattelu- ja piirtämistilanteissa kerroin lapsille heidän ikätasonsa huomioon ottaen opinnäytetyöstäni ja siitä, mihin tietoa tulen käyttämään. Tutkimukseen osallistuminen oli täysin vapaaehtoista.

Lasten ja nuorten oman osallisuuden korostaminen on tärkeää, pientenkin lasten rooli tiedontuottajana on tärkeää. Alaikäisiä haastateltaessa huoltajien kirjallinen suostumus tutkimukseen on olennaista. Mitä pienemmistä lapsista puhutaan, sitä useammin suostumuksen tutkimukseen antaa joku muu kuin lapsi itse. Tutkimustulokset eivät saa vahingoittaa lasta eikä niillä saa olla negatiivista vaikutusta lasten elämään, tutkijan ja lapsen välille on eettisen tutkimuksen peruseriaatteiden nimissä suositeltavaa muodostaa luottamuksellinen suhde. (Lagström ym. 2010, 14–17.) Visuaalisen menetelmien eettiset kysymykset eivät eroa yleisestä tutkimusetiikasta. Tutkimuksen luvanvaraisuuteen, informointiin ja anonyymiteettiin on paneuduttava yhtä lailla. (Mykkänen ym. 2015, 17.)

Opinnäytetyössäni ei ilmene tutkimukseeni osallistuneiden päiväkotien, ryhmien, lasten tai kasvattajien nimiä eikä muita tunnistettavia tietoja. Säilytin kerätyn aineistoni ainoastaan opinnäytetyötäni varten, opinnäytetyöni valmistuttua tuhosin aineistot asianmukaisesti. Olen noudattanut opinnäytetyöni kaikissa vaiheissa rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta sekä pyrkinyt käyttämään ajankohtaisia ja luotettavia tiedonlähteitä. Kunnioitan kaikkia opinnäytetyössäni käyttämiäni lähteitä merkitsemällä ne opinnäytetyössäni asianmukaisin viittauksin.

5.5 Analysointi

Laadullisen tutkimuksen analysointi koostuu kahdesta vaiheesta: havaintojen pelkistämisestä ja arvoituksen ratkaisemisesta. Havaintojen pelkistäminen tarkoittaa, että aineistoa tarkastellaan tietyistä näkökulmasta, eli työn teoreettisesta viitekehyksestä, mikä on olennaisinta. Näistä havainnoista muodostetaan erillisiä raakahavaintoja, joita aletaan yhdistää yhdeksi havainnoksi tai havaintojoukoksi mm. etsimällä havainnoille yhtenäisiä piirteitä tai nimittäjiä. Toisena vaiheena on arvoituksen ratkaiseminen, jota voidaan kutsua myös tulosten tulkinnaksi. Alasuutari (2011) käyttää esimerkkinä Heikki Renvallin (1965) määritelmää rakennekokonaisuuden muodostamisesta, jossa erotetaan erityyppisiä ratkaisumalleja ennen johtopäätöksiä. (Alasuutari 2011, luku 2.) Teoriasidonnaisen aineiston analyysi ei perustu teoriaan suoraan, mutta se kytkeytyy teoriaan selvästi. Tulkintojen tueksi haetaan teoriasta vahvistusta, tätä voidaan kutsua myös abduktiiviseksi päättelyksi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Tutkimusaineisto tulee muuttaa tutkittavaan muotoon, haastatteluaineisto tulee muuttaa nauhoitusten jälkeen tekstimuotoon, eli litteroida. Litteroinnissa tutkija ja tutkimusaineisto käyvät vuoropuhelua, ja sen edetessä tutkija määrittelee aineiston laajuuden ja tulkinnan. Tekstimuotoista tutkimusaineistoa on helpompi analysoida, ryhmitellä ja luokitella. Litteroinnissa haastateltavien puhetta ei saa muuttaa tai muokata. (Vilkkä 2021, 137–138.) Lasten piirustuksia käytetään perinteisesti tutkimusaineiston keräämisen välineenä. Visuaalisen aineiston analyysissä voi keskittyä sen sisältöön, muotoon, tyyliin tai prosessiin. (Mykkänen ym. 2015, 35, 17.)

Opinnäytetyössäni aiheistoa analysoitiin PERMA-teorian pohjalta verraten haastattelusta saatuja vastauksia teoriaan, eli analyysi oli teoriasidonnaista. Haastattelutilanteet nauhoitettiin, jonka jälkeen ne litteroitiin jäsentämällä lasten vastauksia ja kerrontaa käyttämäni haastattelurungon avulla.

Aineisto teemoitettiin viittä PERMA-teorian teemaa mukaillen myönteisten tunteiden (positive emotions), sitoutumisen (engagement), ihmissuhteiden (relationships), merkityksellisyyden (meaning) ja saavuttamisen näkökulmasta (accomplishment). Lopuksi vastaukset sovitettiin tutkimuskysymyksiini: Mitkä asiat tuottavat lapselle myönteisiä tunteita ja sitoutumista päiväkodin arjessa? Millaisia vuorovaikutussuhteita lapsella on päiväkodin arjessa? Miten lapsi arvioi omaa merkityksellisyyttään ja suoriutumistaan päiväkodin arjessa?

6 TULOKSET

Tässä osiossa käyn läpi haastatteluiden ja piirtämisen avulla saatuja tuloksia. Aineisto teemoitettiin viittä PERMA-teorian teemaa mukaillen: myönteisten tunteiden (positive emotions), sitoutumisen (engagement), ihmissuhteiden (relationships), merkityksellisyyden (meaning) ja saavuttamisen (accomplishment) näkökulmasta. PERMA-teorian kaikki viisi osatekijää ovat välttämättömiä kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa, mutta varhaiskasvatuksen näkökulmasta tärkeimpänä nähdään kuitenkin välittävät ihmissuhteet (Leskisenoja 2019).

6.1 Myönteiset tunteet (positive emotions)

Haastattelussa käytettiin myönteisten tunteiden selvittämisessä seuraavia kysymyksiä: Millaisista asioista iloitset? Mikä saa sinut hyvälle mielelle? Minkälaiset tilanteet päiväkodissa ovat hauskoja? Vastaukset on jäsennelty taulukkoon 2.

Millaisista asioista iloitset päiväkodissa?	Mikä saa sinut hyvälle mielelle?	Minkälaiset tilanteet päiväkodissa ovat hauskoja?
Leikkiminen Pelaaminen Yhteinen leikki aikuisten kanssa Ulkoilu Ulkoleikit Kaverit Aikuiset	Leikkiminen Kaverin auttaminen Ulkoilu Kirjat ja lukeminen Kaverin anteeksipyyntö Kaverin leikkimään otto Kun joku piirtää mulle piirustuksen kun joku kaveri pyytää mua leikkiin mukaan	Päiväkodissa on hauskaa, kun saa leikkiä Mä tykkään huumorintajusta, saa maalata hauskoja juttuja Ku kaverit hassuttelee ja aikuiset hassuttele Temppuilu

Taulukko 2. Myönteiset tunteet osion vastaukset.

Taulukko 2 käsitteli myönteisiä tunteita, asioita, joista lapset iloitsivat, jotka saivat heidät hyvälle mielelle sekä hauskat päiväkodin tilanteet. Asioista, joista lapset olivat iloisia: leikkiminen, pelaaminen, yhteisleikki aikuisten kanssa, ulkoilu, ulkoleikit, kaverit ja aikuiset. Lapset sai hyvälle mielelle leikkiminen, kavereiden auttaminen, ulkoilu, kirjat ja lukeminen,

anteeksipyyntö, leikkimään ottaminen, ”kun joku piirtää mulle” ja ”kun joku kaveri pyytää mua leikkiin mukaan”. Päiväkodissa hauskoja tilanteita vastausten mukaan olivat seuraavat: ”päiväkodissa on hauskaa, kun saa leikkiä”, ”mä tykkään huumorintajusta”, ”saa maalata hauskoja juttuja”, ”kun kaveri hassuttelee ja aikuiset hassuttelevat” ja tempuilu.

Pääosa vastauksista keskittyi leikkimiseen. Leikkiminen tapahtui yksin, kavereiden tai aikuisten kanssa. Kavereiden rooli myönteisissä tunteissa oli merkittävä, samoin aikuisten. Kavereiden kanssa harjoitellaan vuorovaikutusta, sillä hyvää mieltä -osiossa nostettiin myös kavereiden huomioiminen anteeksipyytäen tai vastaavasti leikkiin mukaan ottamisena.

Leikissä lapsi tutustuu maailmaan, ja samalla on vuorovaikutuksessa muihin lapsiin ja aikuisiin. Vuorovaikutustilanteessa lapsi voi saada ohjausta tunnetaitojensa harjoittelemisessa, leikissä tunnetilat vaihtelevat positiivisesta negatiiviseen ja aikuisten apu tunnetaitojen vahvistamisessa on tärkeää. Varhaiskasvatuksessa tunnetaitojen opettaminen on tullut osaksi opetussuunnitelmaa, josta niiden toivotaan tulevan osaksi tavallista päiväkotiarkea. (Opetushallitus b.)

Myönteiset tunteet ovat tärkeä lapsen hyvinvoinnin, oppimisen ja viihtymisen kannalta, nämä tulee varhaiskasvatuksessa ottaa huomioon. Varhaiskasvatuksessa tulee toteuttaa suunnitelmallista pedagogista toimintaa, jossa lapsi kokee myönteisiä tunteita. Positiivinen pedagogiikka tulee ilmi pitkälti vuorovaikutuksen kautta, varhaiskasvatusarjen myönteiset tunteet syntyvät enimmäkseen välittävien ihmissuhteiden kautta. (Leskisenoja 2019.) Myönteiset tunteet tuovat iloa, merkityksellisyyttä ja sisältöä elämään, ne avartavat älyllisiä, kehollisia ja sosiaalisia voimavaroja. Lasten tunnetaitojen harjoittelu valmentaa tulevaisuutta varten, mutta myönteiset tunteet lisäävät myös hyvinvointia jo nykyisessä hetkessä. (Joensuun seudun varhaiskasvatus 2018.)

Myönteisen ilmapiirin rakentamisesta vastaa aikuinen, heidän käyttäytymismallinsa ohjaa lasten toimintaa. Päiväkotiin tulee olla mukava tulla, ryhmähengen tulee olla yhteisöllinen, aikuisten tehtävänä on auttaa lapsia solmimaan merkityksellisiä suhteita. Lapsen itsetuntoa tulee edistää, lapsen tulee olla kuultu ja nähty, jokaisen lapsen tulee riittää juuri sellaisena kuin hän on. (Leskisenoja 2019.) Vastausten pohjalta voidaan olettaa, että aikuiset ovat

pystyneet vaikuttamaan omalla käyttäytymisellään lasten toimintaan sillä vastauksissa toistui aikuisten rooli hassuttelevana, huomioivana ja turvallisena henkilönä.

6.2 Sitoutuminen (engagement)

Haastattelussa kysyttiin sitoutumisessa seuraavia kysymyksiä: Mitä teet päiväkodissa mieluiten? Kenen kanssa tykkäät olla päiväkodissa? Minkälaisia leikkejä leikit ulkona? Entä sisällä? Vastauksia avataan tarkemmin taulukossa 3.

Taulukko 3. Sitoutuminen osion vastaukset.

Mitä teet päiväkodissa mieluiten	Kenen kanssa tykkäät olla päiväkodissa?	Minkälaisia leikkejä leikit ulkona? Entä sisällä?
Pelaan	Kaverit	Sisäleikit: koneleikit, pyssyleikit, kotileikki,
Leikin	Aikuiset	barbileikki
Väritän, piirrän		Ulkoleikit: hiekkalaatikkoleikit, ryhmän yhteisleikit,
Maalaan		

Taulukko 3. keskittyy sitoutumisen osioon. Lapset vastasivat, että päiväkodissa mieluisinta on pelaaminen, leikkiminen, piirtäminen ja maalaaminen. Lapset pitivät päiväkodissa kavereista sekä aikuisista. Sisällä leikittiin mieluiten koneilla, pyssyillä ja barbeilla. Ulkoleikeiksi osoittautui usein hiekkalaatikkoleikit sekä ryhmän yhteisleikit.

Varhaiskasvatuksessa löytyy monia tilanteita, jolla voidaan vahvistaa lapsen keskittymis- ja uppoutumiskykyä. Sitoutunut lapsi keskittyy ja sulkee ulkoiset häiriötekijät pois havaintokentästä, toiset lapset keskittyvät paremmin kuin toiset. Mikäli tekeminen on liian

helppoa, se johtaa tylsistymiseen, kun lapsen taidot ja haasteellisuus ovat tasapainossa, voidaan saavuttaa flow-tila, jossa tietoisuus ajasta ja paikasta hämärtyy. Tämä on optimaalisin keskittymisen tila. (Leskisenoja 2019.) Tuloksia analysoidessani, olisin voinut muotoilla sitoutumisen kysymykset hieman toisin, vastaukset eivät suoranaisesti nyt vastaa siihen, kokevatko lapset flow-tilaa leikkimisessä. Uskon kuitenkin, että lapset pääsevät sitä tilaa kokemaan, koska mieluisa tekeminen toistuu ja leikkejä osataan eritellä nimellä, mahdollisesti flow-tila on saavutettu nimenomaisesti näissä leikeissä.

Aikuisten toiminnalla on suuri merkitys lapsen sitoutumisessa, aikuisen tulee arvostaa lapsen asiantuntijuutta ja pyrkiä innostamaan lasta. Aikuisten aito innostuminen ja sitoutuminen innostavat ja sitouttavat varhaiskasvatusikäiset lapset lähes itsestään tekemiseen. On kuitenkin tärkeää huomioida, että ryhmät ovat erilaisia, varhaiskasvatussuunnitelmaa tuleekin noudattaa ryhmäehtoisesti. (Leskisenoja 2019.) Yhdessä vastauksessa tuli esiin, että aikuinen ei ollut huomionnut lasta, vaan puhelinta, mikä on tärkeä havainto lapselta. Aikuisten tulee olla aidosti innostuneita ja sitoutuneita tekemisestä ja lapset kyllä huomaavat, mikäli tätä ei tapahdu.

6.3 Ihmissuhteet (relationships)

Haastattelussa kysyttiin sitoutumisessa seuraavia kysymyksiä: Onko sinulla päiväkodissa kavereita? Mitä kaverit sinulle merkitsee? Miten vietät aikaa aikuisten kanssa päiväkodissa? Miltä aikuisten kanssa oleminen tuntuu sinusta päiväkodissa? Kenelle päiväkodissa haluat kertoa, jos sinulla on jotain asiaa? Vastaukset on jäsennelty taulukkoon 4.

Taulukko 4. Ihmissuhteet osion vastaukset.

Onko sinulla päiväkodissa kavereita?	Mitä kaverit sinulle merkitsee?	Miten vietät aikaa aikuisten kanssa päiväkodissa?	Miltä aikuisten kanssa oleminen tuntuu sinusta päiväkodissa?	Kenelle päiväkodissa haluat kertoa, jos sinulla on jotain asiaa?
Jokainen lapsi vastaa, että on	Kavereista tulee hyvä mieli	Pelataan Leikitään Ei osaa sanoittaa mitään Askarrellaan Viskari-toimintaa	Hyvältä Turvalliselta Kivalta Ärsyttävää Tylsää	Aikuisille Oman ryhmän aikuisille Kavereille Myös toisen ryhmän aikuisille

Taulukosta 4. käy ilmi, että jokainen lapsi koki, että heillä on kavereita päiväkodissa. Kysyttäessä mitä kaverit merkitsevät, lapset kertoivat, että kavereista tulee hyvä mieli.

Miten vietät aikaa aikuisten kanssa päiväkodissa? Taulukon 4. mukaan aikuisten kanssa vietetään päiväkodissa aikaa pelaten, leikkien, askarrellaan ja Viskari-toiminnassa, eräs vastaaja kertoi, ettei vietä aikuisten kanssa aikaa päiväkodissa.

Välittävien ihmissuhteiden merkitys on kaikkein tärkein positiivisessa pedagogiikassa. Varhaiskasvatus sisältää monenlaisia ihmissuhteita. Varhaiskasvatuksessa välittävän pedagogiikan varaan rakentuu kaikki pedagogiset toimet. Sen lähtökohtana on lapsen kohtaaminen, jossa jokaisella kohtaamisella on merkityksensä. Varhaiskasvattajan tärkein

tehtävä on pysähtyä lasten vierelle ja pysyä siinä, olla aidosti läsnä. Välittävän pedagogiikan tulee näkyä positiivisuutena ja oikeudenmukaisuutena, jokainen lapsi tulee huomioida yksilönä. (Leskisenoja 2019.)

Miltä aikuisten kanssa oleminen tuntuu sinusta päiväkodissa? Vastausten mukaan aikuisten kanssa oleminen tuntui hyvältä, turvalliselta, kivalta, ärsyttävältäkin ja tylsältä. Mikäli päiväkodissa ilmenee asia, jonka haluaa jakaa, oli se usein aikuinen, oman ryhmän aikuinen, kaveri tai toisen ryhmän aikuinen, jolle tieto jaettiin. Aikuisille kerrotaan, mikäli omia tuntemuksia halutaan jakaa. Lapset kokevat aikuiset turvallisiksi. Aikuisten ärsyttävyys ja tylsyys ovat joskus tapahtuvana ihan ymmärrettävää, se on yhtä lailla tunnetaitojen opettelun kannalta tärkeää. Aikuisten rooli leikkijänä, askartelussa, viskari-toiminnan opetuksessa ovat tärkeitä lapsille. Toiset lapset viettävät aikuisten kanssa enemmän aikaa kuin toiset, aikuisten tulee kylläkin omassa toiminnassaan huomioida ja aktiivisesti lähestyä jokaista lasta tasapuolisesti.

Leikki on tärkeää varhaiskasvatuksessa oppimismenetelmänä ja työkaluna. Suomessa toteutetaan EduCare-mallia, jossa hoiva, hoito ja opetus ovat tasapainoisena kokonaisuutena. (Haapanen 2021.)

6.4 Merkityksellisyys (meaning)

Haastattelussa kysyttiin sitoutumisessa seuraavia kysymyksiä: Missä asioissa koet olevasi hyvä? Miltä sinusta tuntuu, kun aikuiset kehuvat sinua tai toimintaasi? Minkälaisia vahvuuksia tiedät? Oletko oppinut tunnistamaan omia vahvuuksiasi? Kenelle päiväkodissa haluat kertoa, jos sinulla on jotain asiaa? Vastaukset on jäsennelty taulukkoon 5.

Taulukko 5. Merkityksellisyys osion vastaukset.

Missä asioissa koet olevasi hyvä?	Miltä sinusta tuntuu, kun aikuiset kehuvat sinua tai toimintaasi?	Minkälaisia vahvuuksia tiedät?	Oletko oppinut tunnistamaan omia vahvuuksiasi?
Piirtämisessä	Hyvältä	Lapset tunnistivat	Lapset nimesivät lähinnä liikunnallisia vahvuuksia
Värittämisessä	Hauskalta	liikunnallisia vahvuuksia	
Pelaamisessa	Mukavalta	Vahvuudet herättivät mietintää	
Leikkimisessä	Kivalta		
Palapelin kokoamisessa			
Pyöräilyssä			

Taulukossa 5. käsitellään merkityksellisyyttä. Missä asioissa koet olevasi hyvä? Lapset vastasivat olevansa hyviä piirtämään, värittämään, pelaamaan, leikkimään, palapeliin teossa, pyöräilyssä ja liikunnassa. Aikuisten kehuminen tuntui hyvältä ja positiiviselta. Haastattelussa selvisi, etteivät lapset osanneet nimetä kovin herkästi vahvuuksiaan, aihe oli varsin uusi. Lapset nimesivät vahvuksiinsa liikunnallisia vahvuuksiaan, mutta tunne-elämän vahvuudet olivat suurimmalle osalle uusia. Lapset kuitenkin suhtautuvat palautteeseen ja toimintansa huomioimiseen positiivisesti, joka on erittäin tärkeä havainto. Jokainen lapsi haluaa tulla huomioiduksi. Lapset nimesivät varsin konkreettisia asioita, joissa ovat hyviä. Varhaislapsuudessa lasten aivot toimivat kuten hypnoosissa, ne imevät ympäristöstä vaikutteita ja toimintamalleja. Tutkimuksessa nousseiden tulosten perusteella

lasten vahvuuksien tunnistamista, sanoittamista ja vahvistamista tulisi tukea ryhmässä aktiivisesti.

Positiivinen vahvistaminen vaikuttaa lapsen käyttäytymiseen lyhyelläkin aikajänteellä. Kiireessä saatamme keskittyä vain tuen tarpeessa oleviin, vaikka jokaisessa lapsessa on asioita, missä lapsi on hyvä. Meidän tulisikin suunnata huomiomme kaikkiin lapsiin. Myönteinen palaute rakentaa lapsen itsetuntoa ja niiden tulisikin liittyä tekemiseen, ei lopputulokseen. Lapselle voi esimerkiksi antaa reippaasta pukeutumisesta tarran, lapselta voi kysyä samassa yhteydessä miksi lapsi sai palkinnon. Näin lapsi oppii huomaamaan toivotun toiminnan ja tuloksen. Lasten kanssa voi harjoitella vahvuuksia esimerkiksi askartelun lomassa, lapsi piirtää käden paperille ja kuvaa siihen itse omia taitojaan, kykyjään ja vahvuuksiaan. Myös tunteiden tunnistaminen ja nimeäminen ovat tärkeitä taitoja lapselle, aikuiset toimivat peilinä sosiaalisissa tilanteissa. Luontevahvuuksien tutkimus on ollut mukana positiivisen psykologian tutkimuksessa aivan sen alkujuurilta saakka (Avola & Pentikäinen 2020, 109). Luontevahvuuksien tunnistaminen ja niille rakentaminen avaavat väylän saada itseluottamusta ja onnistumisen kokemuksia (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen 2016, 36).

6.5 Saavuttaminen (accomplishment)

Haastattelussa kysyttiin sitoutumisessa seuraavia kysymyksiä: Minkälaisia asioita olet oppinut päiväkodissa? Mitä haluaisit vielä oppia? Vastaukset on jäsennelty taulukkoon 6.

Taulukko 6. Saavuttaminen osion vastaukset.

Minkälaisia asioita olet oppinut päiväkodissa?	Mitä haluaisit vielä oppia?
Että, ei saa kiusata ketään	Käsilläseisontaa
Leikkimistä	Ruoanlaittamista
Pelaamista	Huomioimaan toisia
Sen, että pitää pyytää anteeksi, jos on tehnyt toiselle jotain pahaa	
Aikuisia pitää totella	
Leipomista	
Odottamista	

Taulukossa 6. tutkimustulosten perusteella päiväkodissa opittuja asioita ovat, että ”kiusaaminen on väärin”, ”syrjintä on väärin”, ”anteeksiantaminen on tärkeää” ja ”aikuisia pitää totella”. Muita opittuja asioita olivat leikkiminen, leipominen ja odottaminen. Lapset nimesivät hyvin tärkeitä konkreettisia opittuja asioita päiväkodista mm. kiusaaminen ja syrjintä ovat väärin ja anteeksiantamisen taito on tärkeää. Lapset tarkkailevat ja oppivat ympäristöstään. Tiedostavan kasvattajan onkin huomioitava jokaisessa tilanteessa käsitteet, joita käyttää eri tilanteissa, on pyrittävä käyttämään konkreettisia sanoja, jotka perustuvat havaintoihin, ei tulkintoihin, esimerkkinä lapsi nipisti, joka on konkreettinen, on virhe sanoa lasta aggressiiviseksi, koska tämä johtaa tulkintaan. (Valteri 2021, 9–10.)

Lapset halusivat seuraavaksi oppia käsilläseisannon ja ruoanlaiton. Eräs lapsista halusi oppia konkreettisesti huomioimaan toisia: ”haluaisin oppia huomioimaan toiset leikissä niin, ettei tule riitoja”. Lapsi on varmasti harjoittelemassa tätä toisten huomioimista aktiivisesti, ja

tässä onkin erittäin tärkeää tuoda se onnistuminen näkyväksi korostaen myönteistä palautetta oppimisen matkan varrella.

Taulukossa 6 käsitellään saavuttamista. Saavuttamisella tarkoitetaan oppimista, onnistumista ja voittamista, ei vain lyhyen aikavälin menestymistä. Jokainen lapsi tarvitsee tähtihetkensä, ja aikuisen tehtävänä onkin tuoda nämä onnistumiset näkyväksi. Saavuttamisessa korostuu pystymisen tunne, lapselle tulee tietoisuus omista kyvyistään ja osaamisestaan. Myönteisellä palautteella herätetään lasta uskomaan itseensä. (Leskisenoja 2019.) Aikaisemmassa merkityksellisyyden -kohdassa toin esiin, että lasten vahvuuksien tunnistamista, sanoittamista ja vahvistamista tuetaan aktiivisesti.

6.6 Piirtäminen

Piirtäminen ajoittui viikko haastattelun jälkeen ja ne käytiin samassa pienryhmissä kuin haastattelutilanteet. Pyrin piirtämisen avulla saamaan lasta avaamaan lisää käsiteltyjä aihealueita piirtämisen muodossa. Lasten ikä oli 4–5 vuotta, joten piirtämisellä pyrittiin saamaan tukea sanalliseen viestintään. Piirustukset vahvistivat haastattelussa saatuja huomioita. Päiväkoti koettiin yhteisöllisenä toimintaympäristönä, jonne kaikilla oli ilo tulla. Piirustuksissa korostui päiväkodin mieluisat aktiviteetit, kuten keinuminen, ulkoilu ja leikkiminen, myös aikuisten rooli näkyi piirustuksissa, ollen usein turvallisesti seuraamassa tai touhussa mukana. Yhdessä piirustuksessa lapsi piirsi aamupiirissä käytetyn tuoleista tehdyn junan, koska koki sen mielekkääksi tavaksi oppia. Tässä korostuukin mielestäni, että lapsilta on tärkeää pyytää palautetta arjesta, koska lapset ovat oman arkensa asiantuntijoita.

Varhaiskasvatuksessa osallisuus löytyy varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Lapsen tulee saada vaikuttaa yhteiseen toimintaan tulemalla kuulluksi sekä osallistumalla päätöksentekoon. Tämä vaatii osakseen vielä paljonkin varhaiskasvatusarjen kyseenalaistamista, sillä vielä monet perushoitotilanteet ovat aikuisten rutinoituneilla toimintatavoilla varustettuja. (Leskisenoja 2019.)

Tuula Stenius (2017) kiteyttää hyvin lapsen osallistamisen tärkeyden. Vuosia aamupiiriä rutinoitiin tietyllä kaavalla, vain muutama lapsi jaksoi keskittyä ja kuunnella. Eräs lapsi oli kertonut olleensa aamupiireissä viisi vuotta muistamatta mitään. Mikä on aamupiirien hyöty?

Aamupiireistä luovuttiin ja otettiin lapset osaksi suunnittelua, pedagogiikasta tuli lapsilähtöistä. Saattaa vaikuttaa kaoottiselta, mutta avainasemassa ovat lasten havainnoiminen ja kuuntelu, jolloin saadaan lopuksi toimintaan sitoutunut ja arkeaan suunnitteleva lapsi.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Loppupohdinnassa käydään läpi opinnäytetyön onnistuminen vastaamalla tutkimuskysymyksiin:

1. Mitkä asiat tuottavat lapselle myönteisiä tunteita ja sitoutumista päiväkodin arjessa?
2. Millaisia vuorovaikutussuhteita lapsella on päiväkodin arjessa?
3. Miten lapsi arvioi omaa merkityksellisyytään ja suoriutumistaan päiväkodin arjessa?

Tutkimustuloksista kävi ilmi, että PERMA-teorian avulla kysymysrunгон laadinta oli hyvä idea, sillä teoriaa oli helppo peilata vastauksiin. On tärkeää huomioida, että viiden PERMA-tekijän sisällöt, pedagogiset menettelyt ja vaikutukset ovat pitkälti päällekkäisiä, johtuen positiivisen pedagogiikan kokonaisvaltaisuudesta (Leskisenoja 2019). Onkin oletettavaa, että vastauksissa on toistoa.

Tutkimuskysymys 1 vastaa lasten myönteisiin tunteisiin ja sitoutumiseen. Kavereiden rooli myönteisissä tunteissa oli merkittävä, samoin aikuisten. Hyvää mieltä toi myös kavereiden huomioiminen anteeksipyytäen tai vastaavasti leikkiin mukaan ottamisena. Myönteiset tunteet syntyivätkin pitkälti ihmissuhteiden ja vuorovaikutuksen avulla. Myönteiset tunteet tuovat iloa, merkityksellisyyttä ja sisältöä elämään, ne avartavat älyllisiä, kehollisia ja sosiaalisia voimavaroja. Lasten tunnetaitojen harjoittelu valmentaa tulevaisuutta varten, mutta myönteiset tunteet lisäävät myös hyvinvointia jo nykyisessä hetkessä. (Joensuun seudun varhaiskasvatus 2018.)

Tutkimuskysymys 2 vastaa lasten vuorovaikutussuhteisiin. Lapsen vuorovaikutussuhteet päiväkodin arjessa ovat oman ryhmän aikuiset ja kaverit. Mikäli päiväkodissa ilmenee asia, jonka lapsi haluaa jakaa, oli se usein aikuinen, oman ryhmän aikuinen, kaveri tai toisen ryhmän aikuinen, jolle tieto jaettiin. Aikuisille kerrotaan, mikäli omia tuntemuksia halutaan jakaa. Lapset kokevat aikuiset turvallisiksi. Toiset lapset viettävät aikuisten kanssa enemmän aikaa kuin toiset, aikuisten tulee kylläkin omassa toiminnassaan huomioida ja aktiivisesti lähestyä jokaista lasta tasapuolisesti.

Välittävien ihmissuhteiden merkitys on kaikkein tärkein positiivisessa pedagogiikassa. Varhaiskasvatus sisältää monenlaisia ihmissuhteita. Varhaiskasvatuksessa välittävän pedagogiikan varaan rakentuu kaikki pedagogiset toimet. Sen lähtökohtana on lapsen kohtaaminen, jossa jokaisella kohtaamisella on merkityksensä. Varhaiskasvattajan tärkein tehtävä on pysähtyä lasten vierelle ja pysyä siinä, olla aidosti läsnä. Välittävän pedagogiikan tulee näkyä positiivisuutena ja oikeudenmukaisuutena, jokainen lapsi tulee huomioida yksilönä. (Leskisenoja 2019.) Pedagogiikan tulee olla lapsilähtöistä, lasta on sitoutettava päiväkodin arkeen, tämä vaatii paikoitellenkin päiväkodin rutiinien ihan uudelleen ajattelun ja muutostyön yhdessä lasten kanssa. Positiivisella pedagogiikalla on suuri rooli varhaiskasvatuksen arjessa, näin varmistamme kokonaisvaltaisesti tyytyväisen lapsen.

Tutkimuskysymys 3. vastaa lasten omaan arvioon merkityksellisyydestään ja suoriutumisestaan. Lapset arvioivat omaa osaamistaan varsin liikunnallisilla ja konkreettisilla menetelmillä. Tunne-elämän taidot olivat haastavia nimetä. Eräs lapsista totesi, että: ”haluaisin oppia huomioimaan toiset leikissä niin, ettei tule riitoja”. Jokainen lapsi tarvitsee tähtihetkensä ja aikuisen tehtävänä onkin tuoda nämä onnistumiset näkyväksi. Saavuttamisessa korostuu pystymisen tunne, lapselle tulee tietoisuus omista kyvyistään ja osaamisestaan. Myönteisellä palautteella herätetään lasta uskomaan itseensä. (Leskisenoja 2019.)

Lapset nimesivät helposti liikunnallisia vahvuuksiaan, mutta tunne-elämän vahvuudet olivat uusia. Luontevahvuuksien tutkimus on ollut mukana positiivisen psykologian tutkimuksessa aivan sen alkujuurilta saakka (Avola & Pentikäinen 2020, 109). Luontevahvuuksien tunnistaminen ja niille rakentaminen avaavat väylän saada itseluottamusta ja onnistumisen kokemuksia (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen 2016, 36). Tulosten perusteella voidaan todeta, että on tärkeää huomioida lasten vahvuuksien tunnistamista, sanoittamista ja vahvistamista. Kiireessä saatamme keskittyä tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin. Meidän tulisikin suunnata huomiotamme tasavertaisesti kaikkiin lapsiin. Myönteinen palaute rakentaa lapsen itsetuntoa, ja niiden tulisikin liittyä tekemiseen, ei lopputulokseen. Tunteiden tunnistaminen ja nimeäminen ovat tärkeitä taitoja lapselle, ja aikuiset toimivat peilinä sosiaalisissa tilanteissa. Tiedostavan kasvattajan on huomioitava jokaisessa tilanteessa käsitteet, mitä käyttää eri tilanteissa, on pyrittävä

käyttämään konkreettisia sanoja, jotka perustuvat havaintoihin, ei tulkintoihin. (Valteri 2021, 9–10.)

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada varhaiskasvatusikäisiä lapsia haastatteleamalla nostettua selkeitä teemoja positiivisen pedagogiikan kokemuksista. Näkökulma oli varsin tuore, positiivisen pedagogiikan lasten näkökulmaa oli tutkittu varsin vähän. Koen, että positiivinen pedagogiikka on ilmiönä tuore, mutta erittäin ajankohtainen. Varhaiskasvatuksen merkityksellisyys ja viime vuosien muutos on vaikuttanut myös asiaan. Positiivinen pedagogiikka rinnastetaan usein jo kouluikäisiin lapsiin ja heidän tarpeisiinsa. Varhaiskasvatuksen ja positiivisen pedagogiikan yhteensovittamiseen oli melko suppeasti saatavilla lähdemateriaalia tai tekijät olivat pitkälti samoja. Lähdemateriaali oli varsin tuoretta, ja se kertoo aiheen tutkittavuuden ajankohtaisuudesta. Sivuhuomiona tein myös sen, että positiivisen pedagogiikan lähteet ulottuivat niin sosiaalialalle, kuin eläinterapiaan sekä liiketalouteen johtamiseen, tätä ei suinkaan pidä ajatella ainoastaan koulumaailmaan tai lapsiin sovellettavaksi.

Leikki on tärkeä varhaiskasvatuksen oppimismenetelmä ja työkalu. Suomessa toteutetaan EduCare-mallia, jossa hoiva, hoito ja opetus ovat tasapainoisena kokonaisuutena (Haapanen 2021). Leikin rooli toistui useissa vastauskokonaisuuksissa, ja sen osuutta ei tule vähätellä. Lapset muistivat varsin paljon leikkejä, mutta jäin miettimään, miten suuri osuus leikeistä oli ohjattuja ja miten suuri osuus spontaaneita lasten keskinäisiä leikkejä. Ohjattua toimintaa olivat varmasti muut aktiviteetit, kuten pelaaminen, askartelu ja ulkoilu. Vastauksista selvisi, etteivät lapset osanneet nimetä kovin herkästi vahvuuksiaan, aihe oli varsin uusi.

Positiivista psykologiaa käsittelevää kirjallisuutta on paljon. Halusin käsitellä opinnäytetyössäni positiivista psykologiaa, sillä positiivinen pedagogiikka on suuntaus, joka kumpuaa positiivisesta psykologiasta. Mielestäni konteksti on tärkeää ymmärtää. Positiivinen psykologia tutkii ihmisten myönteisiä tunteita, ominaisuuksia, instituutioita ja ympäristöjä, kyse ei siis ole pelkästään positiivisesta ajattelusta, vaan myönteisistä tunteista, vahvuuksista ja hyveistä (Ojanen 2008, 78–80). Tutustuessani positiiviseen psykologiaan pohdin, voiko ihminen olla todella aina onnellinen? Watkins (2016, 144)

kirjoittaa, että geenit määrittelevät 40–50 % onnellisuudestamme. Negatiiviset tunteet periytyvät positiivisia enemmän, jolloin positiiviset tunnetilat voisivat olla koulutettavia. (Watkins 2016, 144.) Onnellisuuden vaikutus onkin kokonaisvaltaisempaa kuin olin aiemmin ajatellutkaan, onnellisuuteen vaikuttaa ihminen subjektiivisesti ja samalla sen koko elinympäristö. Miten tärkeää onnellisuuden ja hyvinvoinnin korostaminen onkaan jo varhaiskasvatuksesta lähtien?

Positiivisuuden käsittely varhaiskasvatuksessa liittyy usein ongelmatilanteisiin, kuten häiriökäyttäytymiseen. Esimerkiksi levottoman lapsen käyttäytymistä pyrittiin varhaiskasvatuksessa tukemaan pitkälti positiivisen ilmapiirin, palautteen ja huomioimisen kautta. (Niilo Mäki Insituutti 2020.) Tämä ei suinkaan ole se mihin pyritään, sillä lapsen hyvinvointi tulee huomioida kokonaisvaltaisesti ja hyvinvoinnin merkitystä voidaan korostaa positiivisen pedagogiikan avulla kokonaisvaltaisesti. Varhaiskasvatustalaki määrittää, että varhaiskasvatuksen tavoitteita ovat esimerkiksi lapsen kokonaisvaltainen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistäminen, oppimisen edellytysten tukeminen, myönteisten oppimiskokemusten mahdollistaminen, turvallisen varhaiskasvatusympäristön tarjoaminen, lasta kunnioittavan toimintatavan turvaaminen, lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen sekä lapsen osallisuuden varmistaminen (Leskisenoja 2019, 39). Perehdyin oman tutkimuksen kannalta olennaisiin tutkimuksiin, mutta totesin, ettei opetushallituksen sivuilla ollut montakaan hanketta liittyen positiiviseen pedagogiikkaan, varsinkaan, että se olisi liittynyt varhaiskasvatukseen. Löysin opetushallituksen sivuilta yhden hakuani vastaavan hankkeen. NÄKYVÄKSI 2019–2021 -hanke on kymmenen kunnan Päijät-Hämeessä oleva hanke, jossa etsitään uudenlaisia tapoja vahvistaa lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia tukevia oppimisympäristöjä. Hankkeessa keskityttiin 2020–2021 hyvinvointia tukevaan positiivisen pedagogiikan kokeiluun ryhmissä. (Hyvinvointia edistävät oppimisympäristöt NÄKYVÄKSI 2019-2021) Hankkeen lopputulema oli vielä hyvin keskeneräinen enkä päässyt hyödyntämään niitä tässä opinnäytetyössäni.

Pohdin alkuun haastattelun sopivuutta lasten mielipiteiden tutkimiseen, mutta koen, että työkokemukseni lasten parissa sekä aiemmin työssäni toteutetut lasten haastattelut antoivat varmuutta omasta onnistumisestani lasten haastatteluissa. Haastattelutilanteissa mukana oli laatimani teemahaastattelurunko, jonka avulla etenimme. Halusin pitää haastattelutilanteet lapsille miellyttävinä ja varasin aikaa myös heistä lähtevien aiheiden

läpikäymiseen ja vapaaseen kerrontaan. Haastattelutilanteet kestivät noin 30 minuuttia/haastattelu. Minut yllätti, miten hyvää keskustelua haastatteluista syntyi ja miten innoissaan kaikki lapset olivat. Sain haastatteluista analysoitavaksi hyvin tarkkojakin tuloksia.

Kuvaisin opinnäytetyöni prosessia onnistuneeksi kokonaisuudeksi. Varhaiskasvatus ja positiivinen pedagogiikka ovat varsin laaja-alaisia kokonaisuuksia, lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi on riippuvainen hyvin monesta asiasta. Tutkimukseni perusteella totean, että tutkimani päiväkodit tuottavat laadukasta varhaiskasvatusta. Päiväkodin arki sisältää paljon vuorovaikutustilanteita lapsen ja aikuisen välillä, oppimista tapahtuu koko ajan ja vaikka oppimisprosessi saattaa olla huomaamaton, täytyy se tiedostaa aktiivisesti. Aikuisten, eli kasvattajien rooli lasten tunnetaidoissa, vuorovaikutuksessa ja oppimisessa on hyvin merkittävä, tätä ei tule koskaan korostettua liikaa. Käytettävissä olevia kysymyksiä voisi suunnata myös päiväkodin aikuisten mietittäväksi, se avaisi uuden näkökulman tutkittavalle aiheelle.

LÄHTEET

- Ahonen, L. Roos, P. 2019. Iloa ja oivalluksia: Pedagogiikan arviointi ja kehittäminen varhaiskasvatuksessa.
- Ahonen, L. Roos, P. 2021. Untuvikot. Alle 3- vuotiaiden pedagogiikka. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Alasuutari, P. (2011). Laadullinen tutkimus 2.0. [Verkkokirja]. Tampere: Osuuskunta Vastapaino. [Viitattu 1.10.2021]. Saatavana Ellibs-e-kirjakokoelmasta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Avola, P & Pentikäinen, V. 2020. Kukoistava kasvatus. Positiivisen pedagogiikan ja laaja-alaisen hyvinvointiopetuksen käsikirja. BEEhappy Publishing Oy.
- Eskola, J. & Suoranta, J. (1998). Johdatus laadulliseen tutkimukseen. [Verkkokirja]. Tampere: Osuuskunta Vastapaino. [Viitattu 1.10.2021]. Saatavana Ellibs-e-kirjakokoelmasta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Haapanen, T. 19.1.2021. [Verkkosivu]. Viisivuotiaiden esiopetus eli viskari – mitä ja miksi?. Pilke Päiväkodit Oy. [Viitattu 11.10.2021]. Saatavana: <https://www.pilkepaivakodit.fi/viisivuotiaiden-esiopetus-eli-viskari-mita-ja-miksi/>
- Hirsjärvi, S & Hurme, H. 2015. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.
- Hyvinvointia edistävät oppimisympäristöt NÄKYVÄKSI 2019-2021. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Peda.net. [Viitattu 10.10.2021]. Saatavana: <https://peda.net/alueet/paijathame/svl/heon2>
- Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. 2012. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta. [Viitattu: 28.11.2021]. Saatavana: https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf
- JHL:n ammatillisen edunvalvonnan työryhmä. 2016. Varhaiskasvatusalan ammattilaisen opas. Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL. [Verkkojulkaisu] Saatavana: https://1568426.168.directo.fi/@Bin/595d9d618bf71049fb96e5b48c823f21/1633817181/application/pdf/1061656/varhaiskasvatusalan_ammattilaisen_opas_jhl.pdf
- Joensuun seudun varhaiskasvatus. Ei päiväystä. Myönteiset tunteet. [Verkkosivu]. Peda.net. Saatavana: <https://peda.net/joensuu/jsv1/pp/my%C3%B6nteiset-tunteet>
- Kareinen, I-M. 2020. Onnellinen lapsi: Lapsen iloon ja riemuun vaikuttavat tekijät varhaiskasvatuksessa kasvattajan kokemana. [Verkkojulkaisu]. Seinäjoki: Seinäjoen

ammattikorkeakoulu. Sosiaali-, terveysalan ammattikorkeakoulututkinto. [Viitattu 10.10.2021]. Saatavana:
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/349042/Kareinen_lina-Maria.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Karila, K. 2016. VAIKUTTAVA VARHAISKASVATUS TILANNEKATSAUS TOUKOKUU 2016. [Verkkojulkaisu]. Opetushallitus. [Viitattu 11.9.2021]. Saatavana:
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/vaikuttava_varhaiskasvatus.pdf

Kataja, E. 2018. Osallisuuden pedagogiikka varhaiskasvatuksen toimintakulttuurissa. [Verkkojulkaisu] Opetushallitus. [Viitattu 9.10.2021]. Saatavana:
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/190168_video1_osallisuus_kasitteena_ja_kasvatusfilosofiana.pdf

Koskenvalta, O. 2020. Positiivisen pedagogiikan hankkeen esite. Kurikan kaupunki. Julkaisematon.

Kumpulainen, K., Mikkola, A., Rajala, A., Hilppö, J. & Lipponen, L. 2014. Positiivisen pedagogiikan jäljillä. Teoksessa: L. Uusitalo-Malmivaara (toim.). Positiivisen psykologian voima. Jyväskylä: PS-kustannus, 224–242.

Lagström, H., Pösö, T., Rutanen, N. ja Vehkalahti, K. 2010. Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Helsinki: Nuorisotutkimusseura ry.

Leskisenoja, E. 2016. Vuosi koulua, vuosi iloa: PERMA- teoriaan pohjautuvat luokkakäytänteet kouluiloin edistäjinä. Rovaniemi: Lapin yliopisto. Acta Universitatis Lapponiensis 330. Väitösk.

Leskisenoja, E. 2019. Positiivinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa: toteuta käytännössä. Jyväskylä: PS- kustannus.

Mustola, M, Mykkänen, J., Böök, M. & Kärjä, A-V (toim.). (2015). Visuaaliset menetelmät lapsuuden- ja nuorisotutkimuksessa. [Verkkokirja]. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto. [Viitattu 9.10.2021] Saatavana:
https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/visuaaliset_menetelmat_verkko.pdf

Niilo Mäki Instituutti. 2020. Hyviä käytänteitä levottoman lapsen tuen järjestämiseksi varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä. [Verkkojulkaisu]. Niilo Mäki Instituutti. [Viitattu 10.10.2021]. Saatavana: <https://koju.nmi.fi/wp-content/uploads/2020/05/Hyvat-kaytannot-levottoman-lapsen-tuen-jarjestamiseksi-varhaiskasvatuksen-toimintaymparistossa.pdf>

Norrish, J.M., Williams, P., O'Connor, M., & Robinson, J. 2013. An applied framework for positive education. International Journal of Wellbeing.

Ojanen, M. 2007. Positiivinen psykologia. 2. p. Helsinki: Edita publishing Oy.

- Ojanen, M. 2008. Positiivista psykologiaa. Tieteessä tapahtuu. [Verkkoartikkeli]. Tieteessä tapahtuu 4-5/2009. [Viitattu 10.10.2021]. Saatavana: <https://journal.fi/tt/article/view/2392/2228>
- Opetushallitus. 2018. Vahva varhaiskasvatus tukee kestäväää lapsuutta ja rakentaa hyvinvoivaa yhteiskuntaa. [Verkkosivu]. Opetushallitus. [Viitattu 10.10.2021] Saatavana: <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2019/vahva-varhaiskasvatus-tukee-kestavaa-lapsuutta-ja-rakentaa-hyvinvoivaa-yhteiskuntaa>
- Opetushallitus. Ei päiväystä a. Oppimisympäristö varhaiskasvatuksessa. [Verkkosivu]. Opetushallitus. [Viitattu 10.10.2021]. Saatavana: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppimisymparisto-varhaiskasvatuksessa>
- Opetushallitus. Ei päiväystä b. Tunteesta tunteeseen – ihmismielen tarina kuvin ja sanoin Opettajan aineisto: 3. Tunnetaitoja oppii harjoittelemalla. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.10.2021]. Saatavana: <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/tunteesta-tunteeseen-ohjaajan-opas/3-tunnetaitoja-oppii-harjoittelemalla>
- Pitkäranta, A. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä: työkirja ammattikorkeakouluun. Jokioinen: E-oppi Oy.
- Ranta, S. 2020. Positiivinen pedagogiikka suomalaisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Acta electronica Universitatis Lapponiensis 283. Lapin yliopisto. Rovaniemi.
- Ranta, S. 2021. Kasvun juuret: Miten tuen lapsen oppimista ja hyvinvointia? Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Roos, P. 2016. Mitä kuuluu? Lapsen kertomukset ja osallisuus päiväkotiarjessa. Nokia: Piia Roos Oy.
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkajulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. [Viitattu 9.10.2021] https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_2_3.html
- Seligman, M.E.P. 2011. Flourish: a visionary new understanding of happiness and well-being. New York: Free Press.
- Stenius, T. 2017. Yäk aamupiiri. Lapsinäkökulma. <https://lapsinakokulma.wordpress.com/2017/11/21/yak-aamupiiri/>
- Trogen, T. 2020a. Positiivinen kasvatus. Jyväskylä: PS- kustannus.
- Trogen, T. 2020b. Positiivinen kasvatus. [Verkkokirja]. Jyväskylä: PS-Kustannus. [Viitattu 12.9.2021].

- Valli, R. (2018). Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1: Metodien valinta ja aineistonkeruu. [Verkkokirja]. Jyväskylä: PS-Kustannus. Saatavana: <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789524515160> . Rajoitettu käyttöoikeus
- Valteri. 2021. Pieni opas merkitykselliseen ja vaikuttavaan varhaiskasvatukseen. [Verkkodokumentti]. Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri. [Viitattu 11.10.2021] Saatavana: https://www.valteri.fi/wp-content/uploads/2021/05/Pieni_opas_varhaiskasvatukseen.pdf
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018a. 2018. Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen. [Verkkosivusto]. Opintopolku. [Viitattu 10.10.2021]. Saatavana: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/varhaiskasvatus/1266381/tekstikappale/1291828>
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018b. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Opetushallitus. [Viitattu: 27.3.2021]. Saatavana: https://www.opi.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf
- Videoinnin avulla hyvinvointia edistävää vuorovaikutusta NÄKYVÄKSI. 25.10.2021. [Verkkosivu]. Blogger. [Viitattu 28.11.2021]. Saatavana: <https://hyvinvointinakyvaksi.blogspot.com/2020/06/videoinnin-avulla-hyvinvointia.html>
- Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-Kustannus
- Watkins, P. (2016). Positive psychology 101. New York: Springer Publishing. [Verkkokirja]. Rajattu pääsyoikeus. [Viitattu 10.10.2021].

LIITTEET

Liite 1. Teemahaastattelurunko

Liite 2. Kirjallinen suostumuslomake vanhemmilta

Liite 1. Teemahaastattelurunko

Haastattelukysymykset PERMA- teorian pohjalta

Myönteiset tunteet

Millaisista asioista iloitset päiväkodissa?

Mikä saa sinut hyvälle mielelle?

Minkälaiset tilanteet päiväkodissa ovat hauskoja?

Sitoutuminen

Mitä teet päiväkodissa mieluiten?

Kenen kanssa tykkäät olla päiväkodissa?

Minkälaisia leikkejä leikit ulkona? Entä sisällä?

Välittävät ihmissuhteet

Onko sinulla päiväkodissa kavereita?

Mitä kaverit sinulle merkitsee?

Miten vietät aikaa aikuisten kanssa päiväkodissa?

Miltä aikuisten kanssa oleminen tuntuu sinusta päiväkodissa?

Kenelle päiväkodissa haluat kertoa, jos sinulla on jotain asiaa?

Merkityksellisyys

Missä asioissa koet olevasi hyvä?

Miltä sinusta tuntuu, kun aikuiset kehuvat sinua tai toimintaasi?

Minkälaisia vahvuuksia tiedät?

Oletko oppinut tunnistamaan omia vahvuuksiasi?

Saavuttaminen

Minkälaisia asioita olet oppinut päiväkodissa?

Mitä haluaisit vielä oppia päiväkodissa?

Liite 2. Kirjallinen suostumuslomake vanhemmilta

Hei! Olen kolmannen vuoden sosionomi opiskelija Viivi Rinta-Erkkilä Seinäjoen ammattikorkeakoulusta. Valmistun joulukuussa saaden samalla varhaiskasvatuksen opettajan pätevyyden. Teen tällä hetkellä opinnäytetyötäni liittyen positiiviseen pedagogiikkaan varhaiskasvatuksessa. Toteutan opinnäytetyöni yhteistyössä Kurikan kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa. Opinnäytetyössäni tutkin lasten kokemuksia positiivisesta pedagogiikasta. Tavoitteeni on tuoda opinnäytetyössäni esiin lasten kokemuksia ja ajatuksia positiiviselle pedagogiikalle ominaisista kasvatustapamenetelmistä, kuten vahvuuksiin perustuvasta kasvatuksesta, hyvän huomaamisesta, kehumisesta ja kannustamisesta sekä niiden merkityksistä lapsille. Tarkoitukseni on saada lasten ääntä kuuluviin ja mahdollistaa tutkimuksellani myös yhteistyötaholleni mahdollisuus kehittää varhaiskasvatusta tutkimustulosteni perusteella.

Toteutan tutkimuksen haastattelemalla lapsia pienryhmissä, jossa päiväkodin arkeen ja hetkiin liittyvien kuvien avulla jutustelemme tutkimusaiheistani kerronnallisen haastattelun muodossa. Kuvat toimivat havainnollistamisen apuna lapsille. Toivoisin, että lapsenne saisi osallistua pienryhmässä käytävään keskusteluun.

Opinnäytetyössäni ei tule ilmenemään päiväkodin nimeä. Myöskään lapsenne henkilöllisyys ei tule paljastumaan eli tutkimus toteutetaan täysin anonymisti. Osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Kerätyt aineistot hävitetään asianmukaisesti tutkimuksen valmistuttua.

Annan suostumukseni sille, että lapseni saa osallistua haastatteluun liittyen tutkimukseni aineistonkeruuseen:

Lapsen nimi: _____

Huoltajan nimi: _____

Palautattehan tämän suostumuslomakkeen päiväkodille viimeistään 7.5.2021. Aloitan aineiston keräämisen päiväkodilla viikon 19 aikana.

Kiitos yhteistyöstänne! Aurinkoisin terveisin Viivi Rinta-Erkkilä